

**MATERIALS DE PAU
I DRETS HUMANS, 8**

LA GENERALITAT DE CATALUNYA I LA UNIÓ EUROPEA EN L'ÀMBIT DELS DRETS HUMANS

Montserrat Pi

Generalitat de Catalunya
Departament d'Interior,
Relacions Institucionals i Participació
**Oficina de Promoció de la Pau
i dels Drets Humans**

LA GENERALITAT DE CATALUNYA I LA UNIÓ EUROPEA EN L'ÀMBIT DELS DRETS HUMANS

Montserrat Pi

Generalitat de Catalunya
Departament d'Interior,
Relacions Institucionals i Participació
**Oficina de Promoció de la Pau
i dels Drets Humans**

Biblioteca de Catalunya. Dades CIP

Pi i Llorens, Montserrat

La Generalitat de Catalunya i la Unió Europea en l'àmbit dels drets humans.

– (Materials de pau i drets humans ; 8)

Bibliografia

I. Catalunya. Oficina de Promoció de la Pau i dels Drets Humans II.

Títol III. Col·lecció: Materials de pau i drets humans ; 8

1. Drets humans 2. Drets humans – Unió Europea, Països de la 3. Drets humans – Catalunya

341.231.14(4-6+467.1)

Materials de Pau i Drets Humans, 8

Barcelona, març de 2009

© Autora: Montserrat Pi

© Edició: Generalitat de Catalunya

Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació

Oficina de Promoció de la Pau i dels Drets Humans

Av. Diagonal 409, 08008 Barcelona

Tel: 93 552 60 00

oficinapauddhh@gencat.cat

www.gencat.cat/dirjp

Coordinació de Materials de Pau i Drets Humans: Eulàlia Mesalles

Maquetació: Carla Bahna

Impressió: El Tinter

Imprès en paper ecològic i 100% reciclat

Dipòsit legal: XXXXXXXXXX

Aquesta obra està sota llicència Creative Commons de Reconeixement – No comercial – Sense obra derivada 2.5. Espanya

Consulteu la llicència a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/deed.ca>

Es pot copiar, distribuir, comunicar públicament, traduir i modificar aquesta obra sempre que no se'n faci un ús comercial i es reconegui l'autoria amb la citació següent:

PI, MONTSERRAT. *La Generalitat de Catalunya i la Unió Europea en l'àmbit dels drets humans.*

Barcelona: Oficina de Promoció de la Pau i dels Drets Humans, Generalitat de Catalunya, 2009.

(Materials de Pau i Drets Humans; 8).

Les opinions expressades en aquesta publicació no representen necessàriament les de l'Oficina de Promoció de la Pau i dels Drets Humans.

Aquest material es va redactar el 2007.

L'Oficina de Promoció de la Pau i dels Drets Humans és l'estructura de la Generalitat de Catalunya que té com a missió principal desenvolupar polítiques públiques de foment de la pau i de promoció dels drets humans.

La col·lecció "Materials de Pau i Drets Humans" recull documents de treball amb l'objectiu de proporcionar una visió nova i original d'ambdós àmbits, a través de l'edició d'investigacions elaborades per centres especialitzats i persones expertes.

Generalitat de Catalunya
Departament d'Interior,
Relacions Institucionals i Participació
**Oficina de Promoció de la Pau
i dels Drets Humans**

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ	6
2. ELS INSTRUMENTS DE DRET COMUNITARI QUE CREEN OBLIGACIONS PER ALS ESTATS EN MATÈRIA DE DRETS HUMANS EL CONSELL DE DRETS HUMANS	8
2.1. Els drets humans al TUE	8
2.2. La Carta dels Drets Fonamentals de la UE	11
2.3. Els drets humans en els actes de dret derivat	13
2.4. Implicacions per a les competències de la Generalitat	15
3. LES MESURES POSITIVES DE PROMOCIÓ DELS DRETS HUMANS A LA UE	18
3.1. La promoció dels drets humans en l'àmbit intern	18
3.2. La promoció dels drets humans en l'àmbit extern	22
3.3. Participació de la Generalitat en les mesures de foment dels drets humans a la UE	24
4. PROPOSTES D'ACTUACIÓ PER A L'OFICINA DE PROMOCIÓ DE LA PAU I ELS DRETS HUMANS	25
5. ALGUNES INDICACIONS BIBLIOGRÀFIQUES	27

1. INTRODUCCIÓ

L'objecte d'estudi d'aquest informe presenta dues particularitats que cal esmentar d'entrada. La primera té a veure amb el fet que la Unió Europea (en endavant, UE) no pot ser descrita com una organització internacional que tingui per objectiu la promoció dels drets humans. Tot i això, és cert que la UE cada vegada es mostra més activa en aquest àmbit i que en els darrers anys s'ha produït una evolució notable en aquest sentit. Com és sabut, l'actual UE és el fruit d'un procés que s'inicia amb els tractats fundadors de les Comunitats Europees a la dècada de 1950, tractats en què no podíem trobar cap referència als drets humans. Malgrat aquest silenci, que la majoria d'autors atribueix al caràcter fonamentalment econòmic dels objectius d'aquestes primeres Comunitats, ben aviat es va fer palès que l'activitat de les institucions europees no era aliena a la qüestió de la protecció dels drets humans. Van ser diverses demandes presentades davant del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees (en endavant, TJCE) les que van establir aquesta connexió, al·legant suposades infraccions dels drets humans per tal de motivar l'anul·lació de decisions adoptades per institucions europees. Si bé d'una manera gradual, el TJCE ha desenvolupat una jurisprudència important en què s'estableix que els drets humans formen part de l'ordenament jurídic comunitari com a principis generals del dret. D'aquesta manera, queda establert amb claredat que els drets humans constitueixen un límit que totes les autoritats públiques, tant les comunitàries com les nacionals, han de respectar en l'àmbit d'aplicació del dret comunitari.

La consolidació d'aquesta jurisprudència, a partir de les dècades de 1970 i 1980, va obrir un debat interessant sobre quin havia de ser el paper dels drets humans en l'actuació de les Comunitats Europees i si l'acció del TJCE era suficient per garantir aquests drets de manera adequada, tant des del punt de vista jurídic com des del polític. De manera sintètica, podríem dir que els termes del debat se situaven entorn de dues posicions extremes, amb múltiples opcions intermèdies. Per una banda, hi havia aquells segons els quals els drets humans naturalment havien de constituir un límit a l'actuació pública en l'àmbit comunitari i s'havien de garantir mecanismes jurídics per assegurar-ne el respecte, exigència que ja cobria amb escreix la jurisprudència del TJCE. Per altra banda, hi havia els que voldrien que hi hagués un compromís més decidit, que portés a una mena de «política europea de drets humans», que no només impliqués el seu respecte formal sinó també la seva defensa i promoció activa, tant en l'àmbit intern com en l'extern.

La dècada de 1990 va resultar cabdal en el que podríem anomenar els primers passos cap a aquesta política de drets humans, tendència que s'ha intensificat en els darrers anys. En primer lloc, la creació de la UE amb l'anomenat Tractat de Maastricht evidència el pas d'una integració de naturalesa essencialment econòmica cap a una dimensió més política. Això fa que els drets humans ja no puguin continuar sent silenciats en el Tractat i s'hi inclogui un fonament jurídic més clar per justificar una activitat de les institucions europees en aquest terreny. L'ampliació dels objectius que suposa aquesta nova Unió incorpora àmbits —com la ciutadania europea, la política exterior o la política de cooperació— en què els drets humans figuren expressament.

En segon lloc, les noves implicacions polítiques que suposa l'actuació de la UE després de la seva creació fan que cada vegada creixin més les veus favorables a exigir una acció més decidida a favor dels drets humans. Sorgeixen així programes i iniciatives relacionats directament amb aquest tema, com veurem més endavant, tant en l'àmbit intern com en l'extern. Les dues manifestacions més significatives d'aquesta evolució són la decisió d'elaborar la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea i la creació recent de l'Agència dels Drets Fonamentals de la Unió Europea. L'últim pas en aquest procés cada vegada més compromès amb els drets humans el constitueix l'adopció del tractat que estableix una constitució per a Europa. Tot i que, com és sabut, la seva entrada en vigor és altament improbable, no resulta del tot inútil mencionar quines són les aportacions d'aquest tractat en matèria de drets humans, en la mesura en què aquestes opcions han estat objecte d'un consens polític entre els estats que fa presumir que, d'una manera o altra, s'acabaran portant a terme.

El resultat d'aquesta evolució que s'ha descrit sintèticament fins aquí fa que les accions i **les normes de la UE que poden tenir rellevància en matèria de drets humans es trobin disperses en diverses polítiques, i no s'ha d'oblidar tampoc que el límit del respecte d'aquests drets té un caràcter transversal que afecta totes les actuacions comunitàries**. Això ens obliga a dur a terme una aproximació de caire necessàriament general en aquest informe, que podria ser completada amb una anàlisi més exhaustiva del paper dels drets humans en determinats àmbits d'actuació de la UE, tant interns com externs.

La segona particularitat que presenta el nostre objecte d'estudi té a veure amb les implicacions que poden tenir per a l'actuació del Govern de la Generalitat les dues vessants que s'han esmentat fins ara de l'acció de la UE en matèria de drets humans, és a dir, com a límit de l'actuació dels poders públics i com a objectiu d'iniciatives positives de foment i defensa. Val a dir que l'actuació de les comunitats autònomes en els assumptes relacionats amb la UE també ha estat objecte d'una evolució a l'alça, tot i que molt lentament, construïda a partir de la jurisprudència del Tribunal Constitucional i de la pràctica de les administracions autonòmiques i centrals, ja que ni la Constitució espanyola ni els primers estatuts d'autonomia regulaven de manera específica aquesta qüestió. El nou Estatut recull la pràctica existent i millora alguns aspectes de la participació de la Generalitat en els assumptes europeus, tant en l'anomenada fase descendent —és a dir, en la seva funció d'administració competent per dur a terme l'execució de determinades normes de dret comunitari— com en la fase ascendent —és a dir, la seva aportació en la presa de decisions comunitàries i la seva participació activa en programes i organismes europeus. La premissa central de la qual hem de partir és que **el procés d'integració europea no hauria de tenir com a resultat l'alteració de l'ordre constitucional intern pel que fa a les competències de les comunitats autònomes, de manera que la participació d'aquestes comunitats en els assumptes europeus ha d'estar determinada per les competències materials que es desprenen de la regulació constitucional i autonòmica**. Això implica una transversalitat de les implicacions del dret comunitari que, de nou, ens obligarà en aquest informe a adoptar una visió general, amb l'objectiu d'explicar la lògica del sistema més que no pas entrar en la descripció de totes les competències materials que, eventualment, es podrien veure afectades.

Aquestes dues particularitats ressenyades —que, com s'ha vist, coincideixen en la transversalitat i la dispersió de l'acció— converteixen en especialment justificada i útil l'acció de l'Oficina per la Promoció de la Pau i els Drets Humans (en endavant, OPPDH), ja que difícilment cap altre organisme o departament de la Generalitat està en condicions de fer un seguiment de les accions de la UE en matèria de drets humans de caràcter general, sinó que per definició la seva actuació se centrarà en l'àmbit material de què sigui competent (política social, cooperació al desenvolupament, per citar alguns àmbits que es poden veure afectats). Certament no hem d'oblidar el paper que té la Delegació de la Generalitat Davant la UE, vinculada a la Presidència i actualment sota la responsabilitat de la Sra. Ana Terrón. També hem de dir, però, que la seva és una tasca general de representació dels interessos de Catalunya davant la UE, amb un contingut alt de relació institucional i amb una dimensió, pel que fa al seguiment i la recaptació d'informació, de caràcter global. Tampoc cal oblidar la col·laboració necessària amb la Secretaria d'Afers Exteriors, que assumeix, entre altres, la relació amb el Patronat Català Pro Europa, que fins ara ha tingut un paper destacat en el seguiment i la divulgació dels afers europeus. En qualsevol cas, **cal una acció per tal d'assegurar la transversalitat i la coherència de l'acció del Govern de la Generalitat d'acord amb la política de drets humans de la UE, i aquesta és precisament una de les funcions que té encomanades l'OPPDH**.

Per tal de veure, doncs, quin és l'abast d'aquesta implicació per al Govern de la Generalitat de les accions de la UE relacionades amb els drets humans i quina pot ser l'aportació de l'OPPDH, l'informe següent s'estructura en dos primers grans apartats, que contenen la part essencial de l'anàlisi. En el primer s'analitzaran les obligacions que els estats tenen en matèria de drets humans pel fet de ser membres de la UE i com poden incidir en les competències de la Generalitat.

En el segon, s'examinaran les accions principals de foment dels drets humans de la UE, tant ad intra com ad extra, i la possible participació de la Generalitat en aquestes accions. Les conclusions principals d'aquests dos apartats de l'informe permetran precisar, per acabar, quines podrien ser les accions concretes que ha de desenvolupar l'OPPDH en el nostre àmbit d'estudi. S'annexa, com a complement informatiu, una breu referència bibliogràfica i el reglament de creació de l'Agència dels Drets Fonamentals de la Unió Europea, per la seva novetat i rellevància.

2. ELS INSTRUMENTS DE DRET COMUNITARI QUE CREEN OBLIGACIONS PER ALS ESTATS EN MATÈRIA DE DRETS HUMANS

L'article 6.1 del Tractat de la Unió Europea (en endavant, TUE) estableix que la Unió es basa en els principis de llibertat, democràcia, respecte dels drets humans i de les llibertats fonamentals i l'estat de dret, principis que són comuns als estats membres. Es tracta d'una afirmació important sobre l'existència d'uns valors compartits, d'uns valors comuns per a la Unió i els seus estats membres. Aquesta declaració, introduïda en el tractat arran de la reforma d'Amsterdam l'any 1997, subratlla el caràcter polític de la integració europea: el respecte d'uns determinats principis i valors ja no és una qüestió merament interna, sinó que afecta l'existència de la Unió, que comparteix aquests valors. Aquesta proclamació de principis es veu complementada en altres articles del TUE, que constitueixen el marc juridicoconstitucional del respecte dels drets humans per part de la UE i dels seus estats membres, i d'altres instruments comunitaris, com analitzarem a continuació.

2.1. Els drets humans al TUE

Com s'ha dit abans, l'article 6.1 constitueix una declaració de principis que es veu completada en diversos punts del Tractat:

a) Els drets humans i l'adhesió de nous membres

En primer lloc, l'article 49 del TUE, que regula l'adhesió de nous membres a la UE, explicita, també arran del Tractat d'Amsterdam, que és requisit indispensable per sol·licitar l'adhesió a la UE el respecte dels principis enumerats en l'article 6.1 abans comentat. Aquesta exigència, que *de facto* ha estat present des dels orígens del procés europeu, ha tingut un paper important en els darrers processos d'ampliació de la UE i, sense cap dubte, serà objecte de debat en relació amb els candidats actuals a adherir-se a la UE, molt especialment en el cas de Turquia.¹ **Si es vol que les futures decisions sobre l'ampliació de la UE tinguin la legitimitat del suport de la població dels estats membres, sens dubte caldrà una bona tasca d'informació sobre la situació real dels drets humans en aquests països, sobre els quals en general hi ha un gran desconeixement. En l'organització d'activitats de divulgació i d'informació, l'OPPDH pot tenir un paper en aquest àmbit.**

b) Mecanismes de control

En segon lloc, la declaració de principis de l'article 6.1 troba la seva continuació en els procediments de control establerts en l'article 7 del TUE, també introduït pel Tractat d'Amsterdam i després completat per la darrera reforma del Tractat de Niça. L'article 7 del TUE permet actuar a

1. Recordem que les negociacions amb aquest país van començar quan, el desembre de 2004, el Consell Europeu va considerar que les reformes polítiques que s'havien fet els darrers anys presentaven un panorama mínimament satisfactori de compliment dels requisits polítics exigits pel Tractat, tot i que era necessari seguir millorant. Per tant, al llarg de les negociacions se seguiria avaluant i jutjant el grau de compliment per part de Turquia dels principis democràtics i de respecte dels drets humans.

les institucions de la UE en cas de risc de violació o de violació greu dels principis enumerats en l'article 6.1. Aquest article, per tant, ofereix dos procediments: un, de caràcter preventiu, regula una intervenció en cas de "risc clar"; l'altre, que podríem denominar *sancionador*, estableix una actuació en cas de violació greu i persistent, no només constatant aquesta violació sinó fins i tot suspenent determinats drets de l'estat infractor. Aquests procediments no han estat mai aplicats fins ara, però de la redacció de l'article 7 es desprèn clarament que estan pensats per ser aplicats en casos greus, és a dir, no per reaccionar davant de violacions puntuals o concretes sinó davant d'autèntiques situacions de crisi. La indeterminació de conceptes com violació *greu* o *persistent* o risc *clar* fa presumible que les circumstàncies polítiques de cada cas seran determinants per a la seva aplicació. Malgrat això, **és important donar a conèixer l'existència d'aquests mecanismes de control per tal de poder fer pressió a les autoritats públiques en casos de violacions de drets humans**. Cal recordar, per exemple, que recentment el Parlament Europeu ha estudiat la seva possible aplicació en relació amb la utilització de l'espai aeri d'estats membres per part de la CIA i de les possibles presons secretes en alguns estats europeus.²

c) El respecte dels drets humans per part de la Unió

En tercer lloc, la declaració de principis de l'article 6.1 del TUE també troba una concreció pel que fa al respecte dels drets humans en el segon apartat del mateix article 6, que estableix el següent: "*La Unió respectarà els drets fonamentals tal com es garanteixen al Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i de les llibertats fonamentals signat a Roma el 4 de novembre de 1950 i tal com resulten de les tradicions constitucionals comunes als estats membres com a principis generals del dret*." Aquesta fórmula, que es va introduir amb ocasió del Tractat de Maastricht, està inspirada, pràcticament de manera literal, en la jurisprudència del TJCE, que, com s'ha dit abans, és qui va iniciar la protecció dels drets fonamentals en l'àmbit comunitari. **Es tracta d'una redacció general, que no explicita quins són els continguts concrets d'aquests drets fonamentals que la Unió ha de respectar**, tot i que fa una remissió a dos referents externs a la UE: el Conveni Europeu de Drets Humans (en endavant, CEDH) i les tradicions constitucionals comunes dels estats membres (referència molt més imprecisa que l'anterior). L'acabament de la redacció ("*...com a principis generals del dret*") posa de manifest de manera clara que les dues referències externes tenen el valor de fons d'inspiració per dotar de contingut aquests principis generals del dret, que són aplicats i garantits en última instància pel TJCE. **En la seva jurisprudència és, doncs, on cal buscar els continguts concrets d'aquests drets fonamentals**.

d) Els drets humans a la jurisprudència del TJCE

Cal dir, en primer lloc, que el **TJCE ha considerat com a expressions d'autèntics drets fonamentals alguns drets recollits en els tractats, tot i que no hi figuren expressament qualificats com a tals**. Entre aquests es pot citar el **principi de no-discriminació** en els diferents vessants en què apareix en el Tractat de la Comunitat Europea (en endavant, TCE): article 12 (prohibició de discriminació per raó de la nacionalitat), article 34.2 (no-discriminació en l'organització comuna de mercats entre productors i consumidors), article 39.2 (no-discriminació en la lliure circulació de persones en matèria d'ocupació, retribució i altres condicions de treball) o l'article 141 (relatiu a la igualtat entre home i dona en l'àmbit laboral). Ara bé, cal tenir en compte que aquests principis o drets no tenen un caràcter general, sinó que s'exerceixen només en funció de les competències assignades a la Comunitat pel Tractat.

En aquesta mateixa línia hem de mencionar també que el TCE preveu els anomenats **drets de ciutadania**, que consisteixen en un seguit de drets específics recollits en el TCE i reservats als ciutadans de la Unió (en contraposició als drets humans, que es prediquen de la persona). Es tracta, bàsicament, del següent:

2. Resolució del Parlament Europeu sobre "La suposada utilització de països europeus per part de la CIA per al transport i la detenció il·legal de presos". Doc. A6-0020/2007 final, de 30 de gener de 2007.

- El dret a la lliure circulació i residència.
- La participació en les eleccions locals i al Parlament Europeu.
- La protecció diplomàtica i consular.
- El dret de petició davant del Parlament Europeu i de queixa al Defensor del Poble Europeu.
- El dret a adreçar-se per escrit a les institucions i a ser contestat i el dret a l'accés als documents de les institucions.

En segon lloc, trobem **els drets humans i les llibertats en sentit estricte que, com ja s'ha explicat, s'han protegit com a principis generals del dret**. Sense ànim de ser exhaustius, podem trobar reconeguts en la jurisprudència del TJCE, entre altres:

- El dret de propietat.
- El dret al lliure exercici d'una activitat econòmica.
- El dret al respecte de la vida privada i familiar.
- El dret a la inviolabilitat de domicili i correspondència.
- El dret a la llibertat d'expressió.
- El dret a la llibertat religiosa.
- El dret a la tutela judicial efectiva.
- El dret a la llibertat d'associació.
- El dret a la dignitat humana.

Cal dir que, per a la identificació d'aquests drets, el TJCE ha utilitzat un mètode que podríem denominar de dret *comparat*, examinant les normatives internes (bàsicament les constitucionals) i els principals instruments de dret internacional, molt especialment el CEDH. Aquesta operació jurídica en general no resulta complicada, tenint en compte l'alt grau de convergència dels sistemes jurídics europeus en matèria de drets humans i, sobretot, el paper de catàleg comú que suposa el CEDH. De tota manera, es tracta d'una argumentació no exempta de problemes, ja que en alguns casos concrets el TJCE es pot trobar amb regulacions jurídiques diferents entre els estats, tant en la formulació d'un dret com en el seu abast (pensem, per exemple, en els problemes del dret a la vida i l'avortament).

Tant les disposicions del Tractat que poden ser llegides en clau de drets fonamentals com la jurisprudència del TJCE en aquest àmbit vinculen les institucions comunitàries, que es veuen obligades a respectar-los en la seva acció normativa (que, en cas contrari, serà anul·lada pel TJCE), però també generen obligacions per als estats membres. En aquest darrer cas, cal dir que el TJCE ha precisat que els estats estan obligats per la protecció comunitària dels drets fonamentals quan la seva activitat entra dins de l'àmbit material del Tractat, és a dir, té un punt de connexió amb el dret comunitari. Bàsicament, el TJCE sotmet al control del compliment dels drets fonamentals dos tipus de mesures estatals: aquelles en què els estats actuen per executar una norma de dret comunitari i totes aquelles que entren dins de l'àmbit propi del dret comunitari, fórmula aquesta de caràcter més ambigu. En qualsevol cas, és important retenir que, **quan els estats membres adopten normes que tenen una vinculació amb el dret comunitari, han de tenir present la jurisprudència del TJCE relativa a aquest. I això, com veurem més endavant, afecta directament el Govern de la Generalitat, que té competències per executar i desenvolupar el dret comunitari.**

e) Alternatives a la regulació actual

La regulació dels drets humans en el TUE, que ara s'ha descrit, ha estat objecte de crítiques a causa del seu caràcter genèric, que remet a la tasca del TJCE, que és qui aplica els principis generals del dret. Les crítiques esmentades no tenen per objecte la jurisprudència del TJCE, la importància i l'encert de la qual es reconeix de manera general, sinó el caràcter casuístic, la falta d'un sistema general que implica necessàriament la via judicial. La categoria jurídica que sustenta tota la construcció, els principis generals del dret, es caracteritza per la seva generalitat i abstracció, i encara que les referències al CEDH i a les tradicions constitucionals puguin

marcar una bona pauta, fins que el TJCE no s'ha pronunciat sobre un dret i el seu abast no hi pot haver una total certesa sobre la seva protecció. Aquesta falta de previsibilitat comporta una certa inseguretat jurídica. Des d'un punt de vista més polític, s'ha posat de manifest la visibilitat i la transparència escasses amb vista al ciutadà d'un sistema basat només en l'acció judicial, per definició poc coneguda i molt tècnica.

A partir d'aquestes crítiques, tradicionalment s'han proposat dues alternatives, que no s'exclouen entre elles: l'adhesió al CEDH o la inclusió en el Tractat d'un catàleg de drets.

L'adhesió ha estat una proposta poc viable perquè des del començament diversos estats s'hi han oposat. A aquesta dificultat política s'hi va afegir el Dictamen del TJCE de 1996,³ en què s'afirma que en la seva redacció actual no hi ha una base jurídica en el Tractat que permeti justificar legalment aquesta adhesió.

En canvi, tot i que tard i no del tot satisfactòriament, la proposta d'adoptar un catàleg de drets ha tingut més èxit. Tard, perquè no és fins al Consell Europeu de Colònia de 1999 quan es pren la decisió d'elaborar aquest catàleg (no oblidem que el debat sobre la seva necessitat comença ja a la dècada de 1970, amb el desenvolupament jurisprudencial del tema). No del tot satisfactòriament, perquè la Carta dels Drets Fonamentals no està inclosa en els tractats, amb tot el que això implica per a la seva eficàcia jurídica. Malgrat això, és un document prou significatiu per merèixer una reflexió a part.

2.2. La Carta dels Drets Fonamentals de la UE

Al Consell Europeu de Colònia de juny de 1999 es va considerar que "...l'evolució actual de la Unió exigeix la redacció d'una carta de drets fonamentals que permeti posar de manifest davant els ciutadans de la Unió la importància destacada dels drets fonamentals i del seu abast". Aquesta carta, aprovada finalment en el Consell Europeu de Niça, el desembre de 2000, mitjançant la firma dels presidents de les tres institucions polítiques europees (el Consell, la Comissió i el Parlament Europeu), destaca per les novetats que aporta des de diferents perspectives. En primer lloc, el mètode escollit per a la seva elaboració, per a la qual es va designar un òrgan (denominat *Convenció Europea*), format per representants dels parlaments nacionals, dels estats, de la Comissió i del Parlament Europeu, amb una exigència de publicitat i transparència dels seus treballs (que van recollir, a més, moltes aportacions de la societat civil). La pluralitat, doncs, d'actors que van intervenir en la seva redacció representa un valor afegit per la seva legitimitat. El contrapunt a aquesta valoració positiva el trobem, però, en el seu estatut legal. Efectivament, **la Carta es va aprovar, però no es va incloure en el TUE. Es tracta, doncs, d'un document de naturalesa política, no d'un acte vinculant jurídicament**, malgrat que la seva forma s'estructura en articles redactats amb ple respecte a la tècnica jurídica. Ara bé, que no sigui un acte vinculant no vol dir que no tingui cap efectivitat. Per una banda, té un valor simbòlic i polític alt i totes les institucions comunitàries s'han compromès a respectar-la i sovint la trobem citada com a referència en les seves actes i els seus documents. Per l'altra, pot ser utilitzada també judicialment a efectes interpretatius, i així ho prova el fet que hagi estat citada per advocats generals, pel Tribunal de Primera Instància de les Comunitats Europees (en canvi, no pel TJCE) i per alguns tribunals interns, com ara el nostre Tribunal Constitucional. De tota manera, cal insistir que, quan parlem de drets (i, més encara, de drets fonamentals), la manca d'obligatorietat jurídica constitueix una deficiència determinant.

En el capítol d'aportacions positives hem de mencionar el seu contingut, que engloba els drets civils i polítics clàssics i drets econòmics i socials. Malgrat que la seva voluntat, expressada en el

3. Dictamen 2/94, de 28 de març de 1996.

preàmbul, és la de fer visibles i recollir drets ja reconeguts en els textos constitucionals i internacionals, inclou alguns drets que resulten més nous, derivats del desenvolupament científic o tècnic actual o de noves reivindicacions socials, per exemple qüestions relacionades amb la bioètica. La Carta consta de 54 articles, precedits per un preàmbul, estructurats en sis grans capítols dedicats, respectivament, a la dignitat⁴, les llibertats⁵, la igualtat⁶, la solidaritat⁷, la ciutadania⁸ i la justícia⁹.

És, sens dubte, un catàleg complet i modern de drets, però cal fer algunes precisions sobre el seu abast. En primer lloc, els articles inclosos en les disposicions generals de la Carta deixen ben clar que aquesta serà aplicable en l'àmbit del dret comunitari i que **en cap cas suposarà una ampliació de les competències que el Tractat atribueix a la Comunitat**. Això implica que, en molts casos, la protecció d'aquests drets es farà d'acord amb el que estableixin les legislacions internes, que són les competents per regular aquella matèria determinada.¹⁰

En segon lloc, **a la Carta trobem drets que poden ser invocats directament davant d'un tribunal i també principis que requereixen un desenvolupament legislatiu**.

Per últim, cal tenir present que la Carta vincularia les institucions de la UE i els estats només quan actuen en l'àmbit del dret comunitari, no en l'esfera de les seves competències internes, i d'aquesta manera seguiria la mateixa lògica i el mateix discurs de la jurisprudència comunitària actual sobre drets fonamentals. Per tant, **en els àmbits que no cobreix el dret comunitari, la Carta no aporta cap *plus* de protecció**.

De tota manera, ara per ara, aquestes qüestions seguiran sent més teòriques que pràctiques fins que la Carta no tingui un estatut jurídic vinculant. El consens polític en aquesta direcció es va assolir per fi, i en el procés que ha conduït a l'adopció del Tractat constitucional una de les qüestions menys discutides va ser justament la incorporació de la Carta al futur tractat. Es va discutir com s'havia de fer aquesta incorporació, però en cap cas la idea de principi. Finalment, com és sabut, **la Carta s'ha integrat en la seva totalitat en qualitat de segona part del Tractat constitucional**. Els canvis que s'han produït respecte del text adoptat l'any 2000 han estat menors i afecten bàsicament les disposicions generals.

La incorporació de la Carta no és, però, l'única novetat que aporta el Tractat constitucional en matèria de drets humans. Destaca el fet que la protecció dels drets humans s'ha emfatitzat tant pel que fa a la definició dels valors de la Unió com en la definició dels seus objectius. També cal

4. Inclou, entre altres, el dret a la dignitat i la integritat de la persona (incloent-hi la física i la psíquica, la prohibició de les pràctiques eugèniques, el tràfic d'òrgans i la prohibició de clonació reproductora d'éssers humans), el dret a la vida, la prohibició de la pena de mort, la prohibició de la tortura i tota mena de tractes degradants per a la persona, així com l'esclavitud i el treball forçat i el tràfic d'éssers humans.

5. Inclou el dret a la llibertat i la seguretat, el dret a la vida privada i familiar, la protecció de les dades de caràcter personal, el dret a contraure matrimoni i fundar una família, la llibertat de pensament, consciència i religió, la llibertat d'expressió, la llibertat de reunió i d'associació, el dret a l'educació, la llibertat professional i el dret a treballar, la llibertat d'empresa, el dret a la propietat, el dret d'asil i la protecció en cas de devolució, expulsió i extradició.

6. Comença afirmant el principi fonamental de la igualtat davant la llei i la prohibició de tot tipus de discriminació. Es reafirma la igualtat entre homes i dones i s'admet la discriminació positiva, en el sentit que s'adoptin mesures que ofereixin avantatges concrets a favor del sexe menys representat. En aquest capítol també s'inclouen els drets dels menors, de les persones grans i dels discapacitats, i una referència al respecte a la diversitat cultural, religiosa i lingüística.

7. Estableix el dret a la informació i la consulta dels treballadors a l'empresa, el dret a la negociació col·lectiva, la protecció en cas d'acomiadament injustificat, la prohibició del treball infantil, la protecció de la vida familiar i professional, l'accés als serveis d'interès econòmic general, la protecció del medi ambient, la protecció de la salut i la protecció dels consumidors.

8. És una còpia pràcticament literal del capítol del Tractat dedicat a aquesta qüestió, amb alguns afegits, com el dret a una bona administració.

9. Entre les seves disposicions cal destacar el dret a la tutela judicial efectiva i a la presumpció d'innocència, els principis de legalitat i proporcionalitat dels delictes i les penes, i el dret a no ser acusat o condemnat penalment dues vegades pel mateix delictes.

10. Per exemple, l'article 9 estableix el següent: "Es garanteixen el dret a contraure matrimoni i el dret a fundar una família segons les lleis nacionals que en regulin l'exercici".

dir que l'article 9 proclama que la Unió s'adherirà al CEDH, cosa que representa una novetat molt important, entre altres motius perquè podria suposar una nova instància de control (el Tribunal Europeu de Drets Humans) del respecte dels drets humans en l'àmbit comunitari. Malgrat la situació d'incertesa que es viu respecte de l'entrada en vigor del Tractat constitucional, ja s'han fet alguns informes sobre com es podria articular aquesta adhesió.

La sort que tindran aquestes disposicions dependrà, òbviament, de quina sigui la sortida que es trobi a la situació política actual, però, en qualsevol cas, **cal una acció decidida de pressió política perquè en la propera reforma del TUE, sigui quina sigui la forma que adopti, la Carta hi sigui incorporada i es conservin totes les mencions als drets humans**. Com veurem més endavant, aquí també hi ha un marge per a l'actuació de la Generalitat.

2.3. Els drets humans en els actes de dret derivat

Per desenvolupar els objectius i les previsions dels tractats, les institucions comunitàries disposen d'un poder normatiu (en molts casos d'autèntica naturalesa legislativa) que condueix a l'adopció d'actes obligatoris per als estats. Cal assenyalar que el TCE inclou bases jurídiques disperses que permeten accions que podem qualificar, encara que no es digui expressament, de regulació dels drets humans. De fet, com ja s'ha explicat, des dels seus orígens els tractats han previst drets que a partir de la jurisprudència del TJCE i pel seu contingut material poden ser classificats com a drets fonamentals encara que el Tractat no utilitzi expressament aquesta terminologia. Alguns drets relacionats amb la llibertat de circulació o de l'àmbit de la política social podrien servir d'exemple.

Amb tot, el cas més emblemàtic en aquest sentit és **el principi de no-discriminació, que té diverses manifestacions en el Tractat i que el TJCE ha considerat un principi fonamental del dret comunitari**. Els tractats, ja en la seva redacció original, han prohibit la discriminació per raó de la nacionalitat (en la consolidació del mercat interior primer i en relació amb la ciutadania europea posteriorment) i la discriminació per raó de sexe en la retribució per una mateixa feina. Aquests dos preceptes han estat objecte d'un desenvolupament normatiu important per part de les institucions comunitàries. Hem de destacar, sens dubte, la rellevància que ha tingut per al reconeixement dels drets de les dones la normativa comunitària i la jurisprudència del TJCE, que partint d'una dimensió limitada inicialment al terreny laboral¹¹ ha evolucionat per incidir en altres aspectes de la vida de les dones.¹² L'etapa actual es pot caracteritzar per una ampliació cada vegada més gran a temes relacionats amb la lluita contra la violència de gènere i l'assetjament sexual i pel principi de la transversalitat, és a dir, la integració de la perspectiva de gènere en totes les polítiques comunitàries.¹³ Això ha estat facilitat per la inclusió d'un objectiu general de promoció de la igualtat entre homes i dones en el Tractat d'Amsterdam.

El Tractat d'Amsterdam també va ampliar l'àmbit d'aplicació del principi de no-discriminació amb l'article 13, que permet a les institucions comunitàries adoptar **mesures per lluitar contra la discriminació per raó de sexe, d'origen racial o ètnic, religió o conviccions, discapacitat, edat o orientació sexual**, dins dels límits de les competències atribuïdes a la Comunitat. Aquest article ha servit perquè el Consell adoptés l'any 2000 un seguit de mesures per combatre la discriminació. En l'àmbit normatiu, destaquen les següents:

11. Igualtat de retribucions, igualtat de tracte pel que fa a l'accés al lloc de treball, la formació i la promoció professional i les condicions laborals, igualtat de tracte en matèria de seguretat social.

12. Per exemple, amb un seguit de directives sobre millora de la seguretat i de la salut en el treball de les dones embarassades o en període de lactància, determinats aspectes de l'ordenació del temps de treball o permisos per als pares.

13. Aquesta activitat normativa està acompanyada d'un seguit de programes d'ajut i suport, integrats en el Pla de treball per la igualtat entre les dones i els homes 2006-2010, COM (2006) 92 final, d'1 de març de 2006.

Dictamen 2/94, de 28 de març de 1996.

- La Directiva 2000/43/CE, de 29 de juny de 2000, (igualtat racial), destinada a combatre les discriminacions per motius de raça o d'origen ètnic.
- La Directiva 2000/78/CE, de 27 de novembre del mateix any, (igualtat laboral), que s'aplica a la igualtat de tracte en el lloc de treball i l'ocupació per raó de religió, conviccions, edat, discapacitat i orientació sexual.

Les dues directives van ser adoptades per unanimitat de tots els estats membres i el seu contingut representa un acord de mínims que no impedeix a cada estat adoptar mesures més favorables per la lluita contra la discriminació. Aquest marc jurídic comunitari es caracteritza per incloure un seguit de prohibicions, és a dir, mesures negatives que obliguen a garantir una formulació correcta de la prohibició de discriminació en els ordenaments interns.¹⁴ A més d'aquestes prohibicions, s'inclouen algunes obligacions que se centren en el compromís dels estats de posar a disposició de les persones que hagin estat víctimes de discriminacions mesures de protecció adequades. També han de garantir que determinades associacions, organitzacions o altres persones jurídiques puguin iniciar en nom del demandant o en suport d'aquest qualsevol procediment judicial o administratiu previst en la normativa nacional i garantir el seu accés als tribunals. Finalment, els estats membres han de designar un o més organismes per promoure la igualtat de tracte i la no-discriminació per motiu de l'origen racial o ètnic.

L'Estat espanyol ha procedit a fer la transposició de la directiva mitjançant la Llei 62/2003, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social, llei d'acompanyament del pressupost.¹⁵ Es va crear el Consell per a la Promoció de la Igualtat de Tracte i la No-discriminació de les Persones per l'Origen Racial o Ètnic, adscrit al Ministeri de Treball. El març de 2006 es va crear l'**Observatori Espanyol del Racisme i la Xenofòbia**, que es configura com un organisme de suport tècnic al Consell, les funcions del qual es limiten a fer un diagnòstic periòdic de la situació del racisme a Espanya i a l'establiment de xarxes de comunicació formal i informal amb altres organismes, nacionals i internacionals, que treballen en aquest mateix àmbit. La seva independència no queda clara en la mesura en què es tracta d'una unitat dependent de la Direcció General d'Integració dels Immigrants i no té assignada cap funció d'assistència a les víctimes de discriminacions. Una de les seves funcions és la d'identificar tant estratègies i mesures com les bones pràctiques que hagin millorat la situació de col·lectius víctimes de la discriminació per origen racial o ètnic o suposin una reducció de les barreres a l'accés a béns i serveis.

La lluita contra el racisme i la xenofòbia no s'ha fet només a partir de l'esmentat article 13 del TCE, sinó que també és un dels camps en què els estats estan col·laborant activament en el marc del tercer pilar del TUE, és a dir, en l'àmbit de la cooperació penal. Cal destacar que el 19 d'abril passat el Consell va arribar per fi¹⁶ a un acord sobre l'adopció d'una decisió marc contra el racisme i la xenofòbia, que té la pretensió que en totes les legislacions penals dels estats membres es tipifiquin determinats delictes en aquest terreny. Així, el text establirà un seguit de conductes que hauran de ser penades en tots els estats,¹⁷ amb penes d'un a tres anys de presó. Els estats tindran dos anys per fer les adaptacions legislatives a partir de l'entrada en vigor de la decisió marc, que està pendent de la retirada d'unes reserves parlamentàries i de revisions juridicolingüístiques.

14. Aquestes prohibicions obliguen a derogar totes les disposicions legals, reglamentàries i administratives contràries, així com a anular o modificar les disposicions discriminatòries que figuren en els contractes individuals o en els convenis col·lectius, en els reglaments interns de les empreses, en les normes que regeixen les associacions, en els estatuts de les professions independents i de les organitzacions sindicals i empresarials, i s'aplica la prohibició de mesures discriminatòries tant en l'àmbit públic com en el privat.

15. Val a dir que una llei d'acompanyament dels pressupostos probablement no és la manera més adequada de fer la transposició d'aquesta directiva.

16. Ha estat un procés llarg i complicat, ja que la proposta inicial de la Comissió és de l'any 2001.

17. Com ara la incitació pública a la violència o l'odi contra un grup de persones o un membre d'un grup definit en relació amb la raça, el color, la religió, l'ascendència o l'origen nacional o ètnic; l'apologia pública, la negació o la trivialització flagrant de crims de genocidi, crims de lesa humanitat o crims de guerra tal com es defineixen en l'estatut del Tribunal Penal Internacional i els crims de Nuremberg, sempre amb finalitats racistes o xenòfobes.

2.4. Implicacions per a les competències de la Generalitat

D'entrada cal dir que la novetat principal de l'actual Estatut consisteix a dedicar un capítol a regular les relacions de la Generalitat amb la UE, tema que ni tan sols s'esmentava a l'Estatut de 1979 (cosa lògica si tenim en compte que l'adhesió de l'Estat espanyol no es produeix fins al 1986). Aquest capítol s'inicia amb la formulació d'un principi general, establert a l'article 184: *“La Generalitat participa, en els termes que estableixen aquest Estatut i la legislació de l'Estat, en els afers relacionats amb la Unió Europea que afectin les competències o els interessos de Catalunya.”* A partir d'aquesta afirmació es regulen diversos vessants d'aquesta participació que podem sistematitzar, seguint els termes utilitzats habitualment, diferenciant la fase ascendent i la fase descendent. La fase ascendent fa referència a la participació de la comunitat autònoma, tant directament com indirectament, en l'adopció de decisions comunitàries, mentre que la descendent designa la intervenció autonòmica en el desenvolupament i l'execució de la normativa comunitària en vigor. Dit amb unes altres paraules i aplicat ja a l'àmbit dels drets humans, les preguntes que ens podem formular són dues: com afecten la Generalitat les obligacions derivades del dret comunitari en matèria de drets humans i què pot fer la Generalitat per promoure i defensar els drets humans en la legislació comunitària?

a) Com afecten la Generalitat les obligacions derivades del dret comunitari en matèria de drets humans?

Cal recordar que en els apartats anteriors hem dit que, quan els estats actuen en l'àmbit del dret comunitari, han de respectar els drets fonamentals, tal com estableix l'article 6.2 del TUE, la jurisprudència del TJCE i la Carta dels Drets Fonamentals. A més, algunes normes de dret derivat imposen obligacions específiques que els estats han d'incorporar en els seus ordenaments interns. Des de la perspectiva comunitària, l'actuació de l'Estat en l'aplicació del dret comunitari es regeix, entre altres, pel principi d'autonomia institucional i procedimental, segons el qual la decisió de quins són els òrgans i els procediments que s'han de seguir per a l'aplicació del dret comunitari és una qüestió interna, és a dir, s'ha de fer en funció del que digui l'ordenament jurídic intern. La perspectiva constitucional interna, doncs, és clau per saber quines són les competències de la Generalitat a l'hora d'aplicar el dret comunitari. Aquesta qüestió, malgrat no estar regulada expressament ni a la Constitució espanyola de 1978 ni a l'Estatut de 1979, ha estat resolta pel Tribunal Constitucional: l'execució del dret comunitari ha de seguir les normes materials de distribució de competències entre l'Estat i les comunitats autònomes establertes en el bloc de la constitucionalitat. Aquest principi general ha estat acceptat tant per l'Estat com per les comunitats autònomes.¹⁸

La reforma estatutària ha recollit expressament la competència de la comunitat autònoma per desenvolupar i executar el dret comunitari en l'àmbit de les seves competències internes (article 189 de l'Estatut) i ha aportat algunes precisions sobre aspectes concrets de l'execució autonòmica del dret comunitari europeu que són o han estat problemàtiques o polèmiques en algun moment. Així, per exemple, l'apartat tercer de l'article 189 de l'Estatut aborda la qüestió de què passa quan la norma comunitària versa sobre una matèria en la qual hi ha competències concurrents, és a dir, en què l'Estat pot dictar una legislació de bases. En aquest supòsit, l'Estatut estableix que la Generalitat podrà adoptar la legislació de desenvolupament directament a partir de les normes europees quan aquestes substitueixin la normativa bàsica de l'Estat. És a dir, la legislació de bases ja és l'europea, i no cal cap intervenció de l'Estat en aquest sentit.¹⁹ També el segon apartat de l'ar-

18. Això, de tota manera, no significa que no s'hagin plantejat problemes en la seva aplicació i conflictes competencials que han estat resolts pel Tribunal Constitucional. Bàsicament es tracta de situacions en què l'Estat addueix determinats principis constitucionals per justificar la seva intervenció en l'execució del dret comunitari, encara que la competència per raó de la matèria correspondria a la comunitat autònoma. Alguns dels principis al·legats per l'Estat en aquesta línia són el de la responsabilitat internacional de l'Estat, el principi d'igualtat o la supraterritorialitat, entre altres.

19. El criteri utilitzat per l'Estatut no difereix de l'establert en la jurisprudència del Tribunal Constitucional fins ara, però segueix sent un criteri indeterminat, ja que és cas per cas que s'haurà d'analitzar fins a quin punt la normativa europea “substitueix” les bases estatals, o si, al contrari, encara hi ha un espai per a la intervenció estatal, atès que la normativa europea no esgota totalment el possible contingut d'aquestes bases.

ticle 189 intenta donar una solució a aquelles situacions en què, malgrat haver-hi *a priori* competència autonòmica, la intervenció de l'Estat pot estar justificada per criteris de supraterritorialitat.²⁰ Per tant, no es nega que en casos determinats en què objectivament la competència és autonòmica hi pugui haver circumstàncies que justifiquin la intervenció estatal, però s'estableixen un seguit de precaucions o condicions per tal que la "ingerència" de l'Estat sigui el menys perjudicial possible per a la comunitat autònoma.

De tot això queda clara la conclusió següent: **en qualsevol àmbit de les seves competències materials, la Generalitat es pot veure abocada a actuar com a executora o a desenvolupar una normativa comunitària i, en aquest cas, caldrà que tingui en compte el respecte dels drets humans tal com els ha interpretat el TJCE.** En aquells terrenys que hem mencionat en què el dret comunitari ha adoptat normativa específica que pot ser rellevant per a algun dret humà, caldrà prestar una atenció especial, i això pot afectar hipotèticament qualsevol àmbit material d'actuació. A tall d'exemple, esmentem els següents:

- L'article 138 de l'Estatut, que recull les competències de la Generalitat en matèria d'immigració, en l'exercici de les quals caldrà que tingui en compte la normativa europea contra el racisme.
- L'article 153, que es refereix a les polítiques de gènere, àmbit en què, com s'ha dit, hi ha una normativa i una jurisprudència comunitària importants. Igualment cal tenir cura de les implicacions de la prohibició de discriminació per raó de la nacionalitat en els àmbits coberts per l'aplicació del tractat comunitari.
- En termes generals, el nou Estatut ha convertit en un eix clau de l'actuació dels poders públics catalans la promoció i la defensa de les persones. Així, l'article 4 diu que els poders públics de Catalunya han de promoure el ple exercici de les llibertats i els drets que reconeixen aquest Estatut, la Constitució, la UE, la Declaració universal dels drets humans, el Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i altres tractats i convenis internacionals subscrits per Espanya que reconeixen i garanteixen els drets i les llibertats fonamentals. I en el capítol de drets i deures en són mencionats alguns que entren directament en el camp d'aplicació del dret comunitari, com els drets de les dones. És clar que en el desenvolupament d'aquests drets, dins de l'àmbit de les seves competències, s'hauran de tenir en compte la jurisprudència i la normativa comunitària, per la qual cosa serà necessari un seguiment i un bon coneixement d'aquesta, àmbit en què l'OPPDH pot tenir un camp d'actuació.

b) Què pot fer la Generalitat per promoure i defensar els drets humans en la legislació comunitària?

Aquesta pregunta exigeix saber quines són en general les vies de participació de la Generalitat en l'adopció de decisions comunitàries (és a dir, l'anomenada fase ascendent). En primer lloc, hem de fer esment de l'article 185 de l'Estatut, segons el qual la Generalitat ha de ser informada pel Govern de l'Estat de les iniciatives de revisió dels tractats de la UE i dels processos de subscripció o ratificació subsegüents i el Govern de la Generalitat i el Parlament han de dirigir al Govern de l'Estat i a les Corts Generals les observacions que estimin pertinents a aquest efecte.²¹ Com ja s'ha dit, actualment s'està pendent de decidir el futur del Tractat constitucional i una de les qüestions importants en aquest Tractat és la incorporació de la Carta dels drets fonamentals.

20. En aquests casos, i sempre que no sigui possible resoldre aquesta exigència de supraterritorialitat mitjançant mecanismes de col·laboració o coordinació horitzontal amb la resta de comunitats autònomes, s'exigeix que l'Estat consulti a la Generalitat sobre aquestes circumstàncies abans que s'adoptin les mesures pertinents. També es diu que la Generalitat ha de participar en els òrgans que adoptin aquestes mesures o, si aquesta participació no és possible, ha d'emetre un informe previ.

21. El segon apartat d'aquest article preveu la possibilitat de que s'incorporin representants de la Generalitat a les delegacions espanyoles que participin en els processos de revisió dels tractats originaris i en l'adopció de nous tractats, però només en el camp de competències exclusives, que difícilment serà el nostre cas.

La Generalitat hauria de fer pressió, per la via d'aquest article 185, davant del Govern espanyol perquè, sigui quina sigui la forma que adopti el proper tractat de la UE, incorpori la Carta, així com una base jurídica que permeti la futura incorporació de la UE al CEDH. En aquest terreny, l'OPPDH hauria d'actuar amb estreta col·laboració amb la Delegació de la Generalitat Davant la Unió Europea i amb la Secretaria d'Afers Exteriors.

En relació amb la normativa comunitària de dret derivat, que, com hem vist, també pot incorporar qüestions de drets fonamentals a partir de determinades bases jurídiques específiques dels tractats, la participació de la Generalitat es pot fer per dues vies: o bé participant en la formació de les posicions de l'Estat (supòsit previst a l'article 186) o bé participant en institucions i organismes europeus (article 187).

Pel que fa al primer dels supòsits, cal dir que l'Estatut recull aquesta participació i remet a la legislació aplicable per a la seva articulació. Ara per ara, aquesta participació s'ha articulat per mitjà de les conferències sectorials, com a òrgans de reunió i de cooperació entre l'Estat i les comunitats autònomes, i més específicament la Conferència Sectorial per a Assumptes Europeus (CARCE), institucionalitzada mitjançant la Llei 2/1997, de 13 de març. Tot i les deficiències d'aquests instruments multilaterals²² i malgrat les referències en el segon i el tercer apartat de l'article 186 a mecanismes bilaterals Generalitat-Estat,²³ el cert és que ara per ara la **CARCE i la resta de conferències sectorials són l'instrument que ha de fer servir la Generalitat per fer sentir la seva veu per tal que la posició de l'Estat espanyol en la presa de decisions comunitàries tingui ben present la protecció dels drets humans.**

Pel que fa a la participació en institucions i organismes europeus, l'article 187 de l'Estatut remet de nou a la normativa aplicable, atès que es requereix l'acord amb l'Estat. En aquest sentit, des de finals de la dècada de 1990, està prevista la designació de representants de les comunitats autònomes en alguns comitès consultius de la Comissió²⁴ que intervenen en l'execució de normes generals. En principi, no és un àmbit especialment rellevant en matèria de drets humans, però no es pot descuidar del tot en la mesura en què alguns d'aquests comitès es poden veure implicats en el desenvolupament normatiu d'alguns programes de foment dels drets humans.

Més importància revesteix la participació en el Consell de la Unió, institució amb competències legislatives. Aquesta possibilitat és relativament recent, ja que es basa en els acords de 9 de desembre de 2004, adoptats en el si de la CARCE. En aquests acords es preveu una participació autonòmica no en totes les formacions del Consell, sinó de moment en quatre, que poden ser ampliades en el futur, i que són aquestes:

- Ocupació, política social, sanitat i consumidors.
- Agricultura i pesca.
- Medi ambient.
- Educació, joventut i cultura.

22. El funcionament de les conferències sectorials és heterogeni, irregular i poc estructurat, i també falten mecanismes de concertació horitzontal, és a dir, entre les diverses comunitats autònomes, concertació necessària en la mesura en què la posició que s'ha de presentar davant de les institucions comunitàries és única, però també es veu dificultada per l'abast competencial diferent que tenen les comunitats autònomes espanyoles.

23. L'article 186.2 fa referència a aquelles posicions que "l'afecten exclusivament", que no és el mateix que dir que afecten les seves competències exclusives. En qualsevol cas, aquest supòsit, força problemàtic, no incideix en el nostre àmbit d'estudi. L'apartat tercer diu que "La posició expressada per la Generalitat és *determinant* per a la formació de la posició estatal si afecta les seves competències exclusives i si de la proposta o la iniciativa europees poden derivar conseqüències financeres o administratives especialment rellevants per a Catalunya". Quina és la interpretació que cal donar al terme determinant, tenint en compte que estem parlant de mecanismes multilaterals i que aquestes competències exclusives de Catalunya també poden ser-ho d'una altra comunitat autònoma, és bastant problemàtic.

24. En concret, 95 comitès en el període 2002-2006.

Les conferències sectorials en aquests àmbits hauran de designar rotatòriament un representant autonòmic, que ostentarà la representació de totes les comunitats autònomes i tindrà com a funció principal assessorar el cap de la delegació espanyola davant del Consell, delegació en què s'integrarà. Podrà intervenir en les reunions del Consell si es tracten assumptes de competència autonòmica i hi ha una posició comuna de les comunitats autònomes i si ho autoritza el cap de la delegació. Lligada a aquesta participació, els acords també preveuen la presència en els grups de treball del Consell relatius a les formacions abans esmentades i amb un règim similar, és a dir, integrant-se en la delegació espanyola i com a representants del conjunt de les comunitats autònomes.

Certament és una participació que alguns han denominat de “baixa intensitat”, en la mesura en què la necessitat d'expressar una posició comuna exigeix una concertació horitzontal prèvia que pot resultar difícil d'assolir (tot i que, a la pràctica, s'està aplicant de manera força flexible) i cal sempre l'autorització del cap de la delegació. Per tant, probablement l'aportació més rellevant d'aquesta participació és permetre una circulació més gran d'informació i una implicació més decidida de les comunitats autònomes en els afers europeus. En aquest sentit, també resulta d'interès el darrer punt dels acords de desembre del 2004 relatiu al reforç de la presència de les comunitats autònomes en la Representació Permanent d'Espanya davant la UE (REPER), mitjançant la presència de dos consellers autonòmics. Pot ser un canal estable de seguiment i de col·laboració.

Tots aquests canals de participació han de ser utilitzats per la Generalitat per a una política de defensa i promoció dels drets humans. En aquest sentit, **caldrà seguir especialment l'agenda de les formacions del Consell previstes en els acords de la CARCE que poden tenir més rellevància en l'àmbit dels drets humans, per exemple la relativa a la política social**. Una de les tasques de l'OPPDH pot ser implicar-se en aquest seguiment, en col·laboració amb els departaments de la Generalitat responsables i la Delegació de la Generalitat Davant la UE i buscar mecanismes de coordinació horitzontal amb altres comunitats autònomes.

3. LES MESURES POSITIVES DE PROMOCIÓ DELS DRETS HUMANS A LA UE

Actualment, en el tractat vigent no hi ha un objectiu específic de promoció i defensa dels drets humans que permeti una actuació positiva de les institucions comunitàries sistemàtica i general. Però, com ja s'ha mencionat en part en l'apartat anterior, sí que hi trobem referències en el marc de polítiques determinades, que cada vegada són objecte d'un desenvolupament més gran, no només normatiu, al qual ja s'ha fet referència, sinó també amb accions de promoció i suport, sovint amb un vessant financer. Aquesta tasca de promoció s'està fent, a més, envers països tercers, motiu pel qual sistematitzarem aquestes accions en funció de la seva dimensió interna o externa.

3.1. La promoció dels drets humans en l'àmbit intern

Com ja s'ha dit, un dels àmbits en què la Comunitat Europea ha estat tradicionalment activa és el de la lluita contra les discriminacions i, molt especialment, la discriminació per raó de sexe. Els nous objectius de la UE relacionats amb la creació d'un espai de llibertat, seguretat i justícia han aportat una nova dimensió a les accions de promoció dels drets humans. Dins d'aquest context, mereix una referència especial la recent creació de l'Agència dels Drets Fonamentals de la Unió Europea.

a) La lluita contra la discriminació per raó de sexe

Pel que fa a aquest àmbit, hi ha diversos programes i vies de finançament que promouen polítiques d'igualtat, com el programa PROGRESS, de foment de l'ocupació i la solidaritat social,²⁵ o la iniciativa EQUAL, de lluita contra la desigualtat i la discriminació en el mercat de treball.²⁶ Se'n podrien citar d'altres, però, atès el caràcter general i no sectorial d'aquest informe, destacarem la creació el desembre de 2006 de l'**Institut Europeu de la Igualtat de Gènere**.²⁷ A partir d'un objectiu general de contribuir a la promoció de la igualtat de gènere, a la transversalitat d'aquesta i a la prestació d'assistència tècnica, les seves tasques són, entre altres, aquestes:

- Recopilar, analitzar i difondre la informació pertinent, que sigui comparable i fiable, inclosos els resultats de les recerques i les millors pràctiques que li comuniquin els estats membres, les institucions comunitàries i els centres de recerca o els organismes especialitzats en aquesta matèria, incloses les ONG.
- Estudiar mètodes per millorar l'objectivitat, la comparabilitat i la fiabilitat de les dades a escala europea, establint criteris i indicadors.
- Elaborar i difondre instruments metodològics per donar suport a la integració de la perspectiva de gènere en totes les polítiques comunitàries i nacionals relacionades.
- Crear i coordinar una xarxa europea d'igualtat de gènere i organitzar reunions *ad hoc* d'experts.

Tindrà un consell d'administració, format per 18 representants nomenats pel Consell sobre la base d'una proposta de cada estat membre implicat²⁸ i un membre en representació de la Comissió, amb un mandat de tres anys. Serà qui aprovi el programa anual de treball i el programa de treball a mitjà termini. També adoptarà un informe anual sobre l'activitat de l'Institut i les normes internes de funcionament d'aquest. L'Institut també tindrà un *fòrum d'experts*, format per membres d'organismes competents especialitzats en qüestions d'igualtat de gènere a raó d'un representant nomenat per cada estat membre, dos membres que representin altres organitzacions pertinents especialitzades en qüestions de gènere designats pel Parlament Europeu i tres membres designats per la Comissió, que representin, respectivament, una ONG, organitzacions empresarials de l'àmbit comunitari i organitzacions de treballadors. La cara més visible de l'Institut serà el seu director, escollit pel Consell d'Administració sobre la base d'una llista de candidats proposats per la Comissió després d'un concurs general. El seu mandat tindrà una duració de cinc anys. Les previsions són que l'Institut, que tindrà la seu a Vilnius, comenci a funcionar com a molt tard el gener de 2008.

b) L'espai de llibertat, seguretat i justícia

Un altre àmbit en què la UE està duent a terme accions en matèria de drets humans és l'anomenat *espai de llibertat, seguretat i justícia*, objectiu definit en el TUE com un espai en què hi és assegurada la lliure circulació de persones juntament amb mesures apropiades respecte del control de les fronteres exteriors, l'asil, la immigració i la prevenció i la lluita contra la delinqüència. En el Consell Europeu celebrat a Tampere l'octubre de 1999, en què s'inicia el desenvolupament d'aquest objectiu, ja es va posar de manifest que aquest procés exigia també reforçar els drets fonamentals i de ciutadania de les persones que resideixen a la Unió. Els objectius per al període 2005-2010 figuren en l'anomenat Programa de la Haia, adoptat pel Consell el novembre de 2004. El maig de 2006 la Comissió va adoptar el pla d'acció corresponent al Programa de la Haia, en què s'enumera el detall de la implementació de les mesures previstes, entre les quals figuren algunes de relacionades amb els drets fonamentals.

25. Decisió núm. 1672/2006/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 24 d'octubre de 2006, DO L 315, de 15 de novembre de 2006.

26. La regulació d'aquesta iniciativa s'emmarca dins de la reglamentació sobre els fons estructurals, especialment el Fons Social Europeu, a partir de les orientacions que guien aquesta iniciativa adoptades per la Comissió, COM (2003) 840, de 30 de desembre de 2003.

27. Reglament (CE) núm. 1922/2006 del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de desembre de 2006, DO L 403, de 30 de desembre de 2006.

28. Seguint una rotació idèntica a la prevista per la Presidència del Consell de la Unió.

En el marc de les perspectives financeres 2007-2013, s'han previst tres programes marc adreçats a donar un suport coherent als tres objectius del Programa de la Haia: seguretat, llibertat i justícia. Els tres programes marc són:

- Seguretat i garantia de les llibertats (dotat amb 745 milions d'euros).
- Drets fonamentals i justícia (dotat amb 542,90 milions d'euros).
- Solidaritat i gestió dels fluxos migratoris (dotat amb 4.020,37 milions d'euros).

El **programa marc Drets fonamentals i justícia** està integrat per cinc instruments, que estan sent objecte d'aprovació en aquests primers mesos de l'any 2007: prevenció i combat de la violència contra els nens, els joves i les dones i protecció de les víctimes i els grups de risc (Daphne III), informació i prevenció sobre drogues, drets fonamentals i ciutadania, justícia civil i justícia penal.

En concret, el **programa Drets fonamentals i ciutadania**, adoptat el 19 d'abril passat,²⁹ té els objectius següents:

- Promoure el desenvolupament d'una societat europea basada en el respecte i el coneixement dels drets fonamentals i els drets derivats de la ciutadania de la Unió.
- Reforçar la societat civil i encoratjar un diàleg obert, transparent i regular en matèria de drets fonamentals.
- Lluitar contra el racisme, la xenofòbia i l'antisemitisme i fomentar una millor comprensió multicultural i multiconfessional.
- Millorar els contactes, els intercanvis i les xarxes entre les autoritats jurídiques, administratives i judicials i les professions jurídiques, incloses les activitats de formació judicial, amb l'ànim de millorar la comprensió mútua entre aquestes autoritats i els professionals.

Sobre la base d'aquest programa es finançaran accions específiques adoptades per la Comissió, projectes transnacionals d'interès comunitari presentats per una autoritat o qualsevol òrgan d'un estat membre, una organització internacional o no governamental, i accions de suport a organitzacions no governamentals o altres associacions que persegueixin un interès general europeu relacionat amb els objectius del programa.

c) L'Agència dels Drets Fonamentals de la Unió Europea

La creació d'una agència és una reivindicació antiga, que finalment va ser atesa pels representants dels estats membres que, reunits en el Consell Europeu el desembre de 2003, van decidir utilitzar com a base l'Observatori Europeu del Racisme i la Xenofòbia existent, creat l'any 1997, i ampliar el seu mandat per tal de convertir-lo en una agència de drets humans, mantenint la seva seu a Viena. Després d'un seguit de treballs previs, inclosa una consulta pública portada a terme per la Comissió, l'Agència ha estat creada pel Consell el 15 de febrer de 2007.³⁰ Ha obert les portes l'1 de març i es preveu que a finals d'any sigui plenament operativa.

Es tracta d'una agència independent que té per objectiu proporcionar a les institucions i els òrgans comunitaris, així com als estats membres quan apliquin el dret comunitari, ajut i assessorament per tal que respectin plenament els drets fonamentals quan adoptin mesures o estableixin línies d'actuació en les seves esferes de competències. L'Agència serà un òrgan de recollida de dades i d'anàlisi, que podrà formular dictàmens i opinions, amb especial insistència en dues línies: la sensibilització del gran públic i la cooperació amb la societat civil.

29. Decisió del Consell 2007/252/JAI, DO L 110, de 27 d'abril de 2007.

30. Reglament (CE) del Consell núm. 168/2007, DO L 53, de 22 de febrer de 2007. Atesa la seva rellevància, aquest reglament s'inclou com a annex d'aquest informe.

Les múltiples tasques assignades a l'Agència tenen relació amb el següent:

- La informació i les dades (recopilar, registrar, analitzar i difondre dades i informacions pertinents, objectives, fiables i comparables; desenvolupar mètodes per millorar la qualitat de les dades i fer investigacions i treballs científics).
- La formulació d'opinions (formular i publicar conclusions i dictàmens per a les institucions comunitàries o els estats membres quan apliquen el dret comunitari, bé a petició seva o bé per iniciativa pròpia; publicar un informe anual sobre les qüestions relatives als drets fonamentals que entrin dins de l'àmbit d'acció de l'Agència; publicar informes temàtics).
- La cooperació amb la societat civil i la sensibilització de l'opinió pública (desenvolupar una estratègia de comunicació i fomentar el diàleg amb la societat civil, amb la finalitat de sensibilitzar l'opinió pública sobre els drets fonamentals; difondre activament informació sobre el seu treball).

En contrapartida, el reglament menciona expressament un seguit d'àmbits que escapen del camp d'actuació de l'Agència: l'examen de queixes individuals, l'adopció de decisions normatives, el seguiment del compliment dels drets fonamentals per part dels estats membres a efectes de l'aplicació eventual de l'article 7 del TUE, l'examen de la legalitat dels actes de les institucions en el sentit de l'article 230 del TCE (recurs d'anul·lació, competència del TJCE), i el compliment per part dels estats membres del dret comunitari en el sentit de l'article 226 (recurs d'incompliment, reservat a la Comissió en la fase administrativa i al TJCE en la judicial).

L'Agència desenvoluparà les seves tasques en el marc de les competències conferides a la Comunitat pel TCE i es remetrà, per a la definició dels drets fonamentals, a l'article 6.2 del TUE. El desenvolupament de les seves tasques es farà dins d'uns àmbits temàtics que seran definits en un marc plurianual de treball. Aquest marc tindrà una duració de cinc anys i serà aprovat pel Consell, a proposta de la Comissió i amb la consulta prèvia al Parlament Europeu. Per a l'elaboració de la seva proposta la Comissió haurà de consultar el Consell d'Administració de l'Agència. En la definició d'aquests sectors d'activitat s'haurà de tenir en compte les prioritats de la Unió i, en qualsevol cas, s'haurà d'incloure la lluita contra el racisme i la xenofòbia. Des d'un punt de vista geogràfic, l'Agència cobreix els estats membres de la Unió. En qualitat d'observadors, hi podran participar els estats candidats i els dels Balcans occidentals, però caldrà una decisió prèvia de l'òrgan d'associació amb aquests estats per tal de preveure la modalitat d'aquesta participació.

Està previst que l'Agència col·labori amb diverses organitzacions i entitats, tant en l'àmbit intern com en l'internacional. En aquest últim destaca el Consell d'Europa, amb el qual haurà de celebrar un acord per tal d'evitar repeticions i permetre una complementarietat i un valor afegit de les tasques respectives. També es menciona l'OSCE i les Nacions Unides. Pel que fa als estats membres, **es preveu que cada estat membre nomenarà un funcionari de l'estat com a funcionari d'enllaç nacional.** Serà el punt de contacte principal entre l'Agència i l'estat i, entre altres, podrà presentar al director de l'Agència les seves opinions sobre el programa de treball anual abans que es presenti al Consell d'Administració. Es diu també que l'Agència cooperarà amb les institucions nacionals de drets humans. També col·laborarà amb les institucions i els òrgans de la Comunitat que puguin ser competents en aquest àmbit i amb la societat civil, mitjançant l'anomenada **Plataforma dels Drets Fonamentals, que vol ser una xarxa de cooperació, formada per ONG de defensa dels drets humans, organitzacions sindicals i empresarials, organitzacions socials i professionals, esglésies i organitzacions religioses, universitats i altres experts qualificats d'òrgans i organitzacions europees i internacionals. Servirà per intercanviar informació i posar en comú coneixements.**

Pel que fa a l'estructura de l'Agència, constarà d'un consell d'administració, format per persones expertes en gestió d'organitzacions del sector públic o privat i amb coneixements en l'àmbit dels drets humans, a raó d'una persona independent designada per cada estat membre (amb responsabilitats d'alt nivell en una institució nacional o independent de drets humans o en altres organitzacions públiques o privades), una persona independent designada pel Consell d'Europa i dos representants

de la Comissió. Tindrà un mandat de cinc anys no renovable. Serà l'òrgan de programació i de vigilància de l'Agència, i entre les seves tasques destaca l'adopció del programa anual de treball de l'Agència, l'aprovació dels informes anuals i la designació del director de l'Agència.

El Consell Executiu és el que prepara les decisions del Consell d'Administració i assessora el director de l'Agència. Estarà format pel president i el vicepresident del Consell d'Administració, i tres membres més del Consell: un dels representants de la Comissió i dos que designarà el mateix Consell.

Per garantir la qualitat dels treballs de l'Agència, aquesta disposarà d'un comitè científic, format per onze persones independents especialment qualificades en l'àmbit dels drets humans. Seran nomenats pel Consell d'Administració mitjançant un procediment transparent de convocatòria de candidatures i selecció, amb la consulta prèvia a la comissió competent del Parlament Europeu, tot intentant garantir una distribució geogràfica equilibrada. El seu mandat serà de cinc anys no renovable.

Per últim, al capdavant de l'Agència hi haurà un director, designat pel Consell d'Administració en funció dels seus mèrits personals, amb experiència en l'àmbit dels drets fonamentals i coneixements en matèria administrativa i de gestió. La seva designació es farà sobre la base d'una llista elaborada per la Comissió després d'una convocatòria de candidats i un procediment de selecció transparent i després que aquests candidats s'hagin adreçat al Consell de la Unió i a la comissió competent del Parlament Europeu per respondre les seves preguntes. El Parlament Europeu i el Consell de la Unió emetran un dictamen en què declararan el seu ordre de preferència i, finalment, el Consell d'Administració prendrà la decisió.

Per a l'any 2007 s'han previst un seguit de mesures transitòries, adreçades a fer possible la continuïtat dels treballs de l'Observatori i a adoptar el marc de treball i els nomenaments per tal que a finals d'any l'Agència pugui ser plenament operativa. Sens dubte, un dels àmbits clau d'actuació de l'OPPDH haurà de ser no només el seguiment dels treballs de l'Agència, sinó també l'establiment de canals de col·laboració estables amb aquesta. Per això, serà indispensable la cooperació amb la Delegació de la Generalitat Davant la UE i la Secretaria d'Afers Exteriors, i molt especialment amb el Ministeri d'Afers Exteriors i, en concret, la seva Oficina de Drets Humans.

3.2. La promoció dels drets humans en l'àmbit extern

Ja des de la meitat de la dècada de 1980, malgrat l'absència d'una base jurídica específica en els tractats, trobem documents adoptats per les institucions comunitàries ens que s'inclouen referències a la vinculació necessària entre acció exterior comunitària, polítiques de desenvolupament i promoció dels drets humans,³¹ tot i que les preses de posició més significatives es produeixen a la dècada de 1990. Destaca, en primer lloc, la Declaració del Consell Europeu de Luxemburg de 28 i 29 de juny de 1991,³² que reafirma, en l'àmbit de l'orientació política, que el respecte i la protecció dels drets humans representa un aspecte essencial de les relacions internacionals i un dels fonaments de la cooperació europea i de les relacions entre la Comunitat i els seus estats membres i els països tercers. També recorda la gravetat i el perill que per a la pau i la seguretat internacional representen les violacions greus i sistemàtiques dels drets humans i considera que la inclusió de clàusules relatives als drets humans en els acords econòmics i de cooperació amb països tercers pot ser un instrument útil per a la seva promoció. Aquesta declaració es veu concretada amb la Resolució sobre drets humans, democràcia i desenvolupament de 28 de novembre de 1991,³³ que col·loca els drets humans i la democràcia en el centre de la política de cooperació al desenvolupament. S'hi reconeix la necessitat d'un enfocament global que combini mesures negatives o reactives per

31. Vegeu, per exemple la Declaració sobre els drets humans dels ministres d'assumptes exteriors de 21 de juliol de 1986, Bol. CE, núm. 7-8/1986.

32. Bol. CE, núm. 6/1991.

33. Bol CE, núm. 11/1991.

respondre a les violacions dels drets humans i a la interrupció de la democràcia juntament amb mesures positives de promoció dels processos democràtics i de protecció dels drets humans.

A partir d'aquestes preses de posició i també gràcies al fet que el TUE va introduir expressament una política de cooperació al desenvolupament, entre els objectius de la qual hi figura la promoció dels drets humans i la democràcia, s'ha anat desenvolupant una política de drets humans en l'acció exterior de la UE. Una de les mesures més emblemàtiques d'aquesta política és **la introducció sistemàtica des de la dècada de 1990 de les anomenades clàusules de drets humans en tots els acords que la Comunitat Europea celebra amb estats tercers**.³⁴

Aquestes clàusules, que declaren que el respecte dels drets humans i els principis democràtics són un element essencial de l'acord, tenen una doble funció: en primer lloc, són la garantia jurídica que, en cas que una de les part cometés greus violacions d'aquests drets, es podria suspendre l'acord, ja que se n'hauria vulnerat un element essencial. En aquest sentit **es poden considerar una mesura negativa o que permet una sanció**. La seva aplicació fins ara ha estat molt limitada i polèmica, atès que inevitablement la seva activació no depèn exclusivament de motius relacionats amb el seu contingut, sinó d'altres consideracions de política exterior, ja que es parteix del fet que és el Consell de la Unió el competent per decidir la suspensió d'un acord i, per tant, aquesta decisió es veu influïda per els interessos econòmics i polítics dels estats membres. El cert és que només s'ha aplicat a països africans i en relació amb interrupcions de processos democràtics, no en relació amb els drets humans.³⁵

Les clàusules de drets humans en els acords, però, també poden tenir una funció més positiva, que és la de **fonamentar mesures de promoció dels drets humans i dels principis democràtics com una part essencial de la cooperació amb el tercer país**. De fet, les institucions comunitàries des del començament han fet una aposta clara per aquest tipus de mesures de promoció.

És sabut que la Comunitat destina cada any una part del seu pressupost a finançar accions de promoció dels drets humans, que constitueixen el vessant més clarament positiu de la política exterior de drets humans. Les primeres accions finançades daten de la dècada de 1970 i, a instàncies del Parlament Europeu, l'any 1994 es van agrupar totes les accions de promoció de la democràcia i els drets humans en un mateix capítol pressupostari,³⁶ que aquell any ja va disposar d'una dotació de 59,1 milions d'euros. Per donar un marc normatiu a aquestes accions finance- res, el Consell va aprovar el 29 d'abril de 1999 els Reglaments número 975/99 i 976/99,³⁷ coneguts com els reglaments de drets humans, que des de llavors i fins al 2006 han servit de base jurídica per a l'acció exterior de la Comunitat i l'assignació de recursos, el primer en els països en vies de desenvolupament i el segon en la resta de països.³⁸

Aquests reglaments han estat substituïts recentment per un únic reglament, adoptat pel Consell i el Parlament Europeu el 20 de desembre de 2006, que estableix un **instrument financer per a la promoció de la democràcia i els drets humans a escala mundial**.³⁹ Els seus objectius són

34. Comunicació de 23 de maig de 1995 sobre La consideració dels principis democràtics i dels drets humans en els acords entre la Comunitat i els països tercers, COM (95) 216.

35. En aquest sentit, pot ser útil recordar que el Parlament Europeu ha demanat en més d'una ocasió l'activació de la clàusula per suspendre l'acord d'associació amb Israel, petició que no ha trobat resposta positiva per part del Consell.

36. B7-7: Iniciativa europea per a la democràcia i la protecció dels drets humans, ara 19.04.

37. DOCE L 120, de 8 de maig de 1999.

38. L'existència de dos reglaments de contingut gairebé idèntic s'explica per la necessitat de fonamentar-los en dues bases jurídiques diferents en el TCE (l'article 179 per als països en desenvolupament i l'article 308 per a la resta de països, articles que exigeixen procediments diferents, ja que preveuen respectivament codecisió i consulta amb el Parlament Europeu).

39. DO L 386, de desembre de 2006. L'adopció d'aquest nou reglament ha de situar-se en el context del nou marc jurídic de tot l'ajut exterior de la Comunitat, que busca més transparència i eficàcia, i que ha suposat l'adopció de diversos instruments financers (el d'ajut de preadhesió, el de veïnatge i associació, el de cooperació per al desenvolupament, el de cooperació amb països industrialitzats i el d'estabilitat).

tres: consolidar el respecte i l'observança dels drets humans i la democràcia, donar suport i consolidar els marcs internacionals i regionals per a la protecció, el foment i el control del respecte dels drets humans, així com el foment de la democràcia i l'estat de dret, i reforçar el paper actiu de la societat civil en aquests marcs i finançar la confiança en els processos electorals i augmentar la fiabilitat d'aquests.

El seu àmbit d'aplicació és molt ampli pel que fa a la promoció i la protecció dels drets humans:

- Abolició de la pena de mort, prevenció de la tortura i altres tractes degradants i rehabilitació de les seves víctimes.
- Suport dels grups defensors dels drets humans.
- Lluita contra el racisme i la xenofòbia i qualsevol discriminació.
- Grups que requereixen una protecció especial (dones, nens, minories nacionals, pobles indígenes, persones desplaçades, refugiats, presos, persones amb discapacitats).
- Accions amb grups prioritaris per a la protecció i l'augment de la conscienciació (periodistes i professionals dels mitjans de comunicació, magistrats, advocats, funcionaris de presons, tribunals, militars, forces policials i de seguretat).

També ocupen un lloc destacat les accions adreçades a l'augment de la confiança en els processos electorals democràtics, mitjançant l'enviament de missions d'observació electoral i la contribució al desenvolupament de la capacitat d'observació electoral per part de les organitzacions de la societat civil. L'execució de l'ajut comunitari s'articularà per mitjà de documents d'estratègia, programes d'acció anuals, mesures especials i mesures *ad hoc*. L'import de referència per al període 2007-2013 és de 1.104 milions d'euros. L'execució correspon a la Comissió, assistida per un comitè de drets humans.

La prioritat que la UE dóna a aquestes mesures positives es constata amb l'augment any rere any del pressupost que hi dedica i la gran varietat de mesures adoptades i la quantitat de projectes finançats. Es posa de manifest la importància atorgada a les mesures de suport a les reformes institucionals dels estats i l'establiment i la consolidació de l'estat de dret. Aquesta prioritat per a les mesures de democratització s'explica pel fet que, per la UE, els drets humans només poden ser exercits i garantits plenament en societats democràtiques basades en l'imperi de la llei. L'examen de les mesures adoptades per regions posa de manifest que la UE atorga preferència als estats veïns amb qui manté una relació particular. Això respon al seu interès de promoure relacions de bon veïnatge i entorns estables. Des d'un punt de vista temàtic, ressalta la lluita contra la pena de mort, la tortura, el racisme i la xenofòbia i els drets dels pobles indígenes i les missions de suport de processos electorals.

3.3. Participació de la Generalitat en les mesures de foment dels drets humans a la UE

Com s'ha descrit en els apartats anteriors, algunes d'aquestes mesures de foment s'estructuren en programes amb una dotació financera. La majoria d'aquests programes estan oberts al finançament de projectes presentats tant per autoritats públiques com per organismes, associacions o organitzacions privades. Una primera via de participació, doncs, és **endegar projectes com a accions de govern que responguin als objectius previstos en els programes comunitaris i presentar-los per gaudir del finançament previst**. Tant el Departament de Treball com els d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, Justícia o Acció Social i Ciutadania poden plantejar iniciatives cobertes per programes comunitaris. Una tasca de l'OPPDH pot ser informar i donar suport a l'elaboració de projectes en aquests camps.

Una segona línia d'actuació consisteix en la participació de funcionaris de la Generalitat o experts designats pel seu Govern en la gran pluralitat de xarxes, comitès d'experts i altres fòrums previstos, bé en programes concrets o bé en organismes específics, com ara l'Institut Europeu per

a la Igualtat de Gènere o l'Agència dels Drets Fonamentals de la UE. En aquest capítol també s'hauria de mencionar la participació en missions d'observació electoral.

Aquesta participació exigeix la col·laboració amb els organismes competents en la matèria a nivell del Govern central de l'Estat, bé en el Ministeri d'Assumptes Exteriors, i en concret l'Oficina de Drets Humans, o bé amb ministeris competents en un sector concret, com pot ser el Ministeri de Treball pel que fa a les qüestions relacionades amb la igualtat de gènere, o amb l'Observatori del Racisme i la Xenofòbia pel que fa a la discriminació racial. **La col·laboració amb l'Agència dels Drets Fonamentals ens sembla particularment interessant, utilitzant la Plataforma dels Drets Fonamentals en la mesura en què sigui possible i per qualsevol altra via que es pugui pactar amb el Ministeri d'Afers Exteriors.** Malgrat que aquesta col·laboració bilateral és decisiva, no cal oblidar tampoc la conveniència d'una concertació horitzontal amb la resta de comunitats autònomes que també poden tenir interès en aquestes matèries. De nou, la CARCE podria ser l'instrument multilateral que permetés aquesta concertació, tot i que per la seva rigidesa i per deficiències en el seu funcionament no s'ha de descartar buscar alternatives més flexibles, amb contactes directes amb els organismes competents d'altres comunitats autònomes.

4. PROPOSTES D'ACTUACIÓ PER A L'OFICINA DE PROMOCIÓ DE LA PAU I ELS DRETS HUMANS

Tenint en compte les funcions assignades a l'OPPDH, i amb relació a l'àmbit d'estudi d'aquest informe, es proposen els àmbits d'actuació següents:

1. Seguiment de les accions adoptades per la UE en matèria de drets humans, la qual cosa implica diferenciar:

- Un seguiment de l'agenda europea sobre el procés constitucional i el procés d'ampliació per tal d'analitzar què impliquen les opcions en presència i l'evolució de les decisions en matèria de drets humans (especial atenció al futur de la Carta de Drets Fonamentals, l'adhesió al CEDH i la situació dels drets humans en els països candidats).
- Un seguiment de la jurisprudència del TJCE en matèria de drets humans, amb atenció especial als casos que fan referència expressa a les obligacions que se'n deriven per als estats membres.
- Un seguiment de les normes de dret derivat que poden tenir implicacions per als drets humans, amb atenció especial a les decisions contra les discriminacions i a les mesures adoptades en relació amb l'espai de llibertat, seguretat i justícia
- Un seguiment de la CARCE i d'algunes conferències sectorials i de l'aplicació dels acords del 2004.
- Un seguiment dels programes i les iniciatives que permetin finançar accions i mesures de foment de drets humans.
- Un seguiment de les activitats de l'Institut Europeu per la Igualtat de Gènere i de l'Agència dels Drets Fonamentals, quan estiguin plenament operatius.
- Un seguiment de les mesures relacionades amb els drets humans en el marc de l'acció exterior de la UE, tant de l'activació de les clàusules de drets humans contingudes en els acords amb països tercers com de les mesures positives de foment.
- Un seguiment dels informes principals que publiquen les institucions comunitàries en matèria de drets humans, bàsicament l'informe anual que elabora el Consell sobre la situació dels drets humans i les resolucions que també de manera anual adopta el Parlament Europeu sobre els drets humans al món.

2. A partir d'aquest seguiment, l'Oficina hauria d'estar en disposició del següent:

- Elaborar una base de dades que recopili la informació obtinguda i que pugui servir de suport a tots els departaments de la Generalitat, per tal d'informar sobre les obligacions que es deriven del dret comunitari en matèria de drets humans. S'hauria de prestar atenció especial a l'apartat de programes i iniciatives de suport, sovint disperses en les diferents àrees temàtiques sectorials i que, per tant, no és fàcil de sistematitzar i agrupar sota el criteri de drets humans.
- Organitzar o fomentar accions de formació per a funcionaris dels departaments de la Generalitat que es puguin veure més afectats per les accions de la UE en matèria de drets humans (treball, immigració, cooperació al desenvolupament, etc.).
- Organitzar accions de divulgació per tal de fomentar entre la ciutadania el coneixement del paper de la UE en matèria de drets humans i contribuir a crear una opinió pública ben informada i participativa en relació amb els assumptes europeus, que pugui exigir a les autoritats públiques, comunitàries i estatals el respecte i el foment dels drets que es proclamen en els tractats, per tal que no siguin meres declaracions retòriques. En aquest sentit, hauria d'elaborar una estratègia de comunicació que impliqués altres actors públics i privats, com ara entitats locals, diputacions, universitats i ONG i entitats que treballen en l'àmbit dels drets humans.
- Alertar sobre els possibles riscos de violacions de drets humans que es generin en l'àmbit comunitari per tal d'instar els departaments competents de la Generalitat que utilitzin les vies de participació i de pressió amb relació a la posició de l'Estat espanyol per respondre adequadament a aquestes situacions.

En totes aquestes accions caldrà coordinar-se amb la Secretaria d'Afers Exteriors i la Delegació de la Generalitat Davant la UE. No oblidem que, per exemple, el Patronat Català Pro Europa ja està fent accions de divulgació i formació en temes europeus, tot i que de manera general i sense centrar-se en el terreny dels drets humans, que podria ser el valor afegit que aportés l'OPPDH. També caldrà tenir en compte el que ja estan fent altres organismes públics, com la Diputació i, en concret, pel que fa a la dimensió exterior, el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament.

3. Aquestes accions adreçades bàsicament a l'àmbit intern de la nostra comunitat autònoma haurien de crear l'*expertise* suficient per a una acció de dimensió externa encaminada al següent:

- Establir mecanismes estables de concertació horitzontal amb organismes competents d'altres comunitats autònomes. En matèria d'assumptes europeus, aquesta concertació és una eina indispensable.
- Establir mecanismes estables de concertació amb les autoritats competents del Govern central, en especial l'Oficina de Drets Humans del Ministeri d'Afers Exteriors.
- Establir mecanismes estables de col·laboració amb l'Agència dels Drets Fonamentals, tant per la via del funcionari nacional d'enllaç com per la via de la Plataforma dels Drets Fonamentals.

En aquest àmbit, de nou cal tenir en compte la Secretaria d'Afers Exteriors i la delegació de la Generalitat a Brussel·les.

5. ALGUNES INDICACIONS BIBLIOGRÀFIQUES

1. Sobre els drets humans a la Unió Europea en general:

- Alonso García, R. «El triple marco de protección de los derechos fundamentales en la Unión Europea». *Cuadernos de Derecho Público*, núm. 13 (2001).
- Cámara Villar, G. «Los derechos fundamentales en el proceso histórico de construcción de la Unión Europea y su valor en el Tratado constitucional». *Revista de Derecho Constitucional europeo*, núm. 4 (2005), p. 9-42.
- Fernández Sola, N. [coord.]. *Unión Europea y derechos fundamentales en perspectiva constitucional*. Madrid: Dykinson, 2004.
- Jacobs, F. «Human Rights in the European Union: The Role of the Court of Justice». *European Law Review*, núm. 4 (2001), p. 331-342.
- Laso Pérez, J. J. «El Tratado de Amsterdam y el respeto de la democracia y los derechos humanos». *Boletín Europeo de la Universidad de la Rioja*, núm. 2 (febrer 1998), p. 31-42.
- Pi Llorens, M. *La protección de los derechos fundamentales en el ordenamiento jurídico comunitario*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Rubio Llorente, F. «Mostrar los derechos sin destruir la Unión». *Revista Española de Derecho Constitucional*, núm. 64 (2002), p. 35 i seg.
- Von Bogdandy, A. «The European Union as a Human Rights Organization? Human Rights and the Core of the European Union». *Common Market Law Review* (2000), p. 1307-1338.

2. Sobre la Carta dels Drets Fonamentals:

- Alonso García, R. *The general provisions of the Charter of Fundamental Rights of the European Union*. Jean Monnet Working Papers, núm. 4 (2002).
- Fernández Tomás, A. «La Carta de Derechos Fundamentales de la Unión Europea: un nuevo hito en el camino de la protección». *Gaceta Jurídica de la UE*, núm. 214 (2001).
- Pi Llorens, M. *La Carta de los Derechos Fundamentales de la Unión europea*. Centre d'Estudis Internacionals, Universitat de Barcelona, 2001.
- Roldán, J. «La Carta de Derechos Fundamentales de la UE: su estatuto constitucional». *Revista de Derecho Comunitario Europeo*, núm. 16 (2003), p. 943-987.
- Saiz Arnaiz, A. «Constitución y derechos: la Carta "retocada", el Convenio Europeo de Derechos Humanos y la Parte II del Proyecto de Tratado». A: Albertí, E. [dir.]. *El proyecto de nueva Constitución europea*. València: Tirant lo Blanc, 2004. P. 327-357.

3. Sobre alguns àmbits específics d'actuació en relació amb els drets humans:

- Esteve García, F. «Igualdad y no discriminación racial tras la transposición en España de la Directiva 2000/43». *Noticias de la Unión Europea*, núm. 267 (abril 2007).
- Liñan Noguerras, D. J.; Hinojosa Martínez, L. M. «Human Rights Conditionality in the External Trade of the European Union: Legal and Legitimacy Problems». *Columbia Journal of European Law*, vol. 7, 2001-3.
- Niño Pérez, J. «Las instituciones europeas y sus instrumentos de promoción de los derechos humanos y la democratización». A: Barbé, E.; Herranz, A. [ed.] *Política Exterior y Parlamento europeo: hacia el equilibrio entre eficacia y democracia*. Barcelona: Institut Universitari d'Estudis Europeus, 2007.
- Rossilli, M. [ed.]. *Políticas de género en la Unión Europea*. Madrid: Narcea Ediciones, 2001.

4. Sobre la participació de la Generalitat en els assumptes europeus:

- Diversos autors. *Estatuto y Unión Europea*. Barcelona: Institut d'Estudis Autònomic, 2006.
- Albertí Rovira, E.; Ortega Álvarez, L.; Montilla Martos, J. A. *Las Comunidades Autónomas en la Unión Europea*. Madrid: Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2005.
- Ordóñez Solís, D. «Las relaciones entre la Unión Europea y las Comunidades Autónomas en los nuevos Estatutos». *Revista d'Estudis Autònomic i Federals*, núm. 4 (2007), p. 69 i seg.
- Roig Moles, E. *Las Comunidades Autónomas y la posición española en los asuntos europeos*. Barcelona: Institut d'Estudis Autònomic; València: Tirant lo Blanch, 2002.

I

(Actos adoptados en aplicación de los Tratados CE/Euratom cuya publicación es obligatoria)

REGLAMENTOS

REGLAMENTO (CE) N° 168/2007 DEL CONSEJO

de 15 de febrero de 2007

por el que se crea una Agencia de los Derechos Fundamentales de la Unión Europea

EL CONSEJO DE LA UNIÓN EUROPEA,

Europa, así como la jurisprudencia del Tribunal de Justicia de las Comunidades Europeas y del Tribunal Europeo de Derechos Humanos.

Visto el Tratado constitutivo de la Comunidad Europea y, en particular, su artículo 308,

(3) La Comunidad y sus Estados miembros deben respetar los derechos fundamentales al aplicar el Derecho comunitario.

Vista la propuesta de la Comisión,

Visto el dictamen del Parlamento Europeo,

(4) El respeto total y absoluto de los derechos fundamentales pasa por un mayor conocimiento y una más amplia concienciación en la Unión sobre las cuestiones relacionadas con los derechos fundamentales. La creación de una agencia comunitaria, con la misión de proporcionar información y datos sobre los asuntos referentes a los derechos fundamentales, contribuirá al logro de ese objetivo. Además, la creación de instituciones eficaces para la protección y el fomento de los derechos humanos es un valor común de las sociedades internacional y europea, tal como se afirma en la Recomendación n° R (97) 14, de 30 de septiembre de 1997, del Comité de Ministros del Consejo de Europa.

Visto el dictamen del Comité Económico y Social Europeo ⁽¹⁾,

Visto el dictamen del Comité de las Regiones,

Considerando lo siguiente:

(1) La Unión Europea se basa en los principios de libertad, democracia, respeto de los derechos humanos y de las libertades fundamentales y el Estado de Derecho, principios que son comunes a los Estados miembros.

(5) El 13 de diciembre de 2003, los Representantes de los Estados miembros, reunidos en el Consejo Europeo, decidieron utilizar como base el actual Observatorio Europeo del Racismo y la Xenofobia, creado por el Reglamento (CE) n° 1035/97 ⁽³⁾, y ampliar su mandato a fin de convertirlo en una Agencia de Derechos Humanos. También decidieron en dicha ocasión que la sede de la Agencia permaneciera en Viena.

(2) La Carta de los Derechos Fundamentales de la Unión Europea ⁽²⁾, teniendo presente su estatuto jurídico y su ámbito de aplicación, y las explicaciones que la acompañan, enuncia los derechos que se derivan en particular de las tradiciones constitucionales y de las obligaciones internacionales comunes a los Estados miembros, el Tratado de la Unión Europea, los Tratados comunitarios, el Convenio Europeo para la Protección de los Derechos Humanos y de las Libertades Fundamentales, las Cartas Sociales adoptadas por la Comunidad y por el Consejo de

(6) La Comisión se adhirió a esa decisión y comunicó su intención de presentar una propuesta para modificar, con ese propósito, el Reglamento (CE) n° 1035/97. El 25 de octubre de 2004, la Comisión publicó una Comunicación sobre la Agencia de los Derechos Fundamentales que sirvió de base para la realización de una amplia consulta pública.

⁽¹⁾ DO C 88 de 11.4.2006, p. 37.

⁽²⁾ DO C 364 de 18.12.2000, p. 1.

⁽³⁾ DO L 151 de 10.6.1997, p. 1. Reglamento modificado por el Reglamento (CE) n° 1652/2003 (DO L 245 de 29.9.2003, p. 33).

- (7) Por lo tanto, se debe crear, tomando como base el actual Observatorio Europeo del Racismo y la Xenofobia, una Agencia de los Derechos Fundamentales de la Unión Europea que proporcione a las instituciones y a las autoridades competentes de la Comunidad y de los Estados miembros, cuando apliquen el Derecho comunitario, información, ayuda y asesoramiento sobre los derechos fundamentales para ayudarles a respetarlos plenamente cuando, en sus ámbitos de competencia respectivos, adopten medidas o definan líneas de actuación.
- (8) Se reconoce que la Agencia debe actuar únicamente dentro del ámbito de aplicación del Derecho comunitario.
- (9) En el ejercicio de sus funciones, la Agencia deberá referirse a los derechos fundamentales en el sentido del artículo 6, apartado 2, del Tratado de la Unión Europea, incluido el Convenio Europeo para la Protección de los Derechos Humanos y de las Libertades Fundamentales, y como se reflejan, en particular, en la Carta de los Derechos Fundamentales, teniendo presente su estatuto jurídico y las explicaciones que la acompañan. Su estrecha vinculación con la Carta debe reflejarse en el propio nombre de la Agencia.
- (10) Dado que la Agencia debe construirse sobre la base del actual Observatorio Europeo del Racismo y la Xenofobia, el trabajo de la Agencia debe seguir cubriendo los fenómenos del racismo, la xenofobia y el antisemitismo, la protección de los derechos de las personas que pertenecen a minorías, así como la igualdad de género, como elementos esenciales para la protección de los derechos fundamentales.
- (11) Los ámbitos temáticos de actividad de la Agencia deben establecerse en un marco plurianual, de tal manera que queden definidos los límites de su labor. Dada la significación política del marco plurianual, es importante que el mismo Consejo lo adopte, previa consulta al Parlamento Europeo sobre la base de una propuesta de la Comisión.
- (12) La Agencia debe recoger información objetiva, fiable y comparable sobre la evolución de la situación de los derechos fundamentales, analizar esta información por lo que se refiere a los motivos, las consecuencias y los efectos de la violación de estos derechos y examinar ejemplos de buenas prácticas en este ámbito.
- (13) La Agencia debe tener derecho a formular dictámenes para las instituciones de la Unión y para los Estados miembros cuando apliquen el Derecho comunitario, bien por propia iniciativa o bien a petición del Parlamento Europeo, del Consejo o de la Comisión, sin interferir en los procedimientos legislativos y jurisdiccionales establecidos en el Tratado. Sin embargo, las instituciones deben poder solicitar dictámenes sobre sus propuestas legislativas o posiciones adoptadas en el curso de procedimientos legislativos, en la medida en que afecten a su compatibilidad con los derechos fundamentales.
- (14) La Agencia debe presentar un informe anual sobre cuestiones de derechos fundamentales cubiertas por las áreas de la actividad de la Agencia, destacando también los ejemplos de buenas prácticas. Además, la Agencia debe presentar informes temáticos sobre aquellos asuntos que revistan un interés particular para las políticas de la Unión.
- (15) La Agencia debe tomar medidas para concienciar en mayor medida a la ciudadanía sobre sus derechos fundamentales y sobre las posibilidades y diferentes mecanismos para hacer que dichos derechos se cumplan en general, sin que ello suponga, no obstante, tener que ocuparse de las denuncias individuales.
- (16) La Agencia debe trabajar lo más estrechamente posible con todas las instituciones pertinentes de la Unión, así como con los órganos, oficinas y agencias de la Comunidad y de la Unión, para evitar las repeticiones inútiles, en especial con el futuro Instituto Europeo de la Igualdad de Género.
- (17) Dado que la cooperación con los Estados miembros es un elemento esencial para garantizar el éxito de la realización de los cometidos de la Agencia, esta debe cooperar estrechamente con los Estados miembros a través de sus distintos órganos, para lo cual los Estados miembros deben designar funcionarios nacionales de enlace como puntos de contacto primarios para la Agencia en los Estados miembros. La Agencia debe, en especial, comunicarse con los funcionarios nacionales de enlace por lo que se refiere a los informes y otros documentos elaborados por la Agencia.
- (18) La Agencia debe colaborar estrechamente con el Consejo de Europa. Esa cooperación debe garantizar que no se produzcan colisiones entre las actividades de la Agencia y las del Consejo de Europa, en particular mediante la creación de mecanismos que aseguren la complementariedad y el valor añadido, como la celebración de un acuerdo de cooperación bilateral y la participación, con los derechos de voto adecuados, de una persona independiente, designada por el Consejo de Europa, en las estructuras de gestión de la Agencia.
- (19) Reconociendo el importante papel de la sociedad civil en la protección de los derechos fundamentales, la Agencia debe promover el diálogo con la sociedad civil y trabajar en estrecho contacto con organizaciones no gubernamentales y con instituciones de la sociedad civil que actúen en el ámbito de los derechos fundamentales. La Agencia debe establecer una red de cooperación denominada Plataforma de los derechos fundamentales con miras a instaurar un diálogo estructurado y fructífero y una estrecha colaboración con todas las partes interesadas.

- (20) Habida cuenta de las funciones especiales de la Agencia, cada Estado miembro debe designar un experto independiente para formar parte del Consejo de Administración. Teniendo en cuenta los principios relacionados con la condición y funcionamiento de las instituciones nacionales de protección y fomento de los derechos humanos (los «Principios de París»), la composición de este Consejo debe garantizar la independencia de la Agencia respecto de las instituciones comunitarias y de los gobiernos de los Estados miembros y reunir el mayor nivel de conocimientos posible sobre los derechos fundamentales.
- (21) A fin de garantizar un alto nivel de calidad científica de sus trabajos, la Agencia debe recurrir a un comité científico para que oriente su trabajo con objetividad científica.
- (22) Las autoridades que designen a los miembros del Consejo de Administración, del Consejo Ejecutivo y del Comité Científico deben aspirar a lograr una participación equilibrada de hombres y mujeres en estos órganos. También debe prestarse atención especial a una representación equilibrada de hombres y mujeres en el personal de la Agencia.
- (23) Teniendo en cuenta el importante papel desempeñado por el Parlamento Europeo en la defensa, la toma en consideración y el fomento de los derechos fundamentales, debe participar en las actividades de la Agencia, incluso en la adopción del marco plurianual para la Agencia y dado el carácter excepcional de la Agencia y de sus cometidos, en la selección de los candidatos propuestos para el cargo de Director de la Agencia sin sentar precedente respecto a otras Agencias.
- (24) La Agencia debe aplicar la normativa comunitaria pertinente sobre el acceso del público a los documentos, recogida en el Reglamento (CE) n° 1049/2001 del Parlamento Europeo y del Consejo, de 30 de mayo de 2001, relativo al acceso del público a los documentos del Parlamento Europeo, del Consejo y de la Comisión ⁽¹⁾, sobre la protección de las personas físicas en lo que respecta al tratamiento de datos personales, recogida en el Reglamento (CE) n° 45/2001 del Parlamento Europeo y del Consejo, de 18 de diciembre de 2000, relativo a la protección de las personas físicas en lo que respecta al tratamiento de datos personales por las instituciones y los organismos comunitarios y a la libre circulación de estos datos ⁽²⁾, y sobre las lenguas, recogida en el Reglamento n° 1, de 15 de abril de 1958, por el que se fija el régimen lingüístico de la Comunidad Económica Europea ⁽³⁾, y en el Reglamento (CE) n° 2965/94 del Consejo, de 28 de noviembre de 1994, por el que se crea un Centro de traducción de los órganos de la Unión Europea ⁽⁴⁾.
- (25) El Reglamento (CE, Euratom) n° 2343/2002 de la Comisión, de 23 de diciembre de 2002, por el que se aprueba el Reglamento financiero marco de los organismos a que se refiere el artículo 185 del Reglamento (CE, Euratom) n° 1605/2002 del Consejo, por el que se aprueba el Reglamento financiero aplicable al presupuesto general de las Comunidades Europeas ⁽⁵⁾, debe aplicarse a la Agencia, así como el Reglamento (CE) n° 1073/1999 del Parlamento Europeo y del Consejo, de 25 de mayo de 1999, relativo a las investigaciones efectuadas por la Oficina Europea de Lucha contra el Fraude (OLAF) ⁽⁶⁾.
- (26) El Estatuto de los funcionarios de las Comunidades Europeas, el Régimen aplicable a los otros agentes de las Comunidades Europeas y las reglamentaciones adoptadas de común acuerdo por las instituciones de las Comunidades Europeas a efectos de la aplicación de dicho Estatuto y de dicho Régimen deben aplicarse al personal y al Director de la Agencia, incluidas las normas relativas a la destitución del Director.
- (27) La Agencia debe gozar de personalidad jurídica y suceder al Observatorio Europeo del Racismo y la Xenofobia en todas aquellas obligaciones jurídicas, compromisos financieros u obligaciones asumidas por el Observatorio, en los acuerdos celebrados por este último, así como en los contratos de trabajo suscritos con el personal del Observatorio.
- (28) La Agencia debe estar abierta a la participación de los países candidatos. También se debe permitir participar en la Agencia a los países con los cuales se haya celebrado un acuerdo de estabilización y asociación, ya que ello permitirá a la Unión apoyarles en sus esfuerzos hacia la integración europea al facilitar una adaptación gradual de su legislación al Derecho comunitario así como la transferencia de conocimientos y de buenas prácticas, en particular en aquellos ámbitos del acervo que sirvan de referencia central para el proceso de reforma en los Balcanes occidentales.
- (29) La Agencia debe iniciar a su debido tiempo las evaluaciones necesarias de sus actividades en función de las cuales podrán revisarse su ámbito de aplicación, sus cometidos y sus métodos de trabajo.

⁽¹⁾ DO L 145 de 31.5.2001, p. 43.

⁽²⁾ DO L 8 de 12.1.2001, p. 1.

⁽³⁾ DO 17 de 6.10.1958, p. 385/58. Reglamento modificado en último lugar por el Reglamento (CE) n° 1791/2006 (DO L 363 de 20.12.2006, p. 1).

⁽⁴⁾ DO L 314 de 7.12.1994, p. 1. Reglamento modificado en último lugar por el Reglamento (CE) n° 1645/2003 (DO L 245 de 29.9.2003, p. 13).

⁽⁵⁾ DO L 357 de 31.12.2002, p. 72.

⁽⁶⁾ DO L 136 de 31.5.1999, p. 1.

- (30) Dado que los objetivos del presente Reglamento, a saber, proporcionar información y datos comparables y fiables a escala europea para ayudar a las instituciones de la Unión y a los Estados miembros a respetar los derechos fundamentales, no pueden ser alcanzados de manera suficiente por los Estados miembros y, por consiguiente, debido a la dimensión y a los efectos de la acción pretendida, pueden lograrse mejor a nivel comunitario, la Comunidad puede adoptar medidas de acuerdo con el principio de subsidiariedad consagrado en el artículo 5 del Tratado. De conformidad con el principio de proporcionalidad, enunciado en dicho artículo, el presente Reglamento no excede de lo necesario para alcanzar dichos objetivos.
- (31) Es probable que la contribución de la Agencia para garantizar el pleno respeto de los derechos fundamentales en el marco del Derecho comunitario ayude a lograr los objetivos de la Comunidad. Respecto a la aprobación del presente Reglamento, el Tratado no prevé otros poderes de acción que los del artículo 308.
- (32) Ninguna de las disposiciones del presente Reglamento debe interpretarse en el sentido de prejuzgar la cuestión de si el mandato de la Agencia puede ampliarse para cubrir los ámbitos de la cooperación policial y judicial en materia penal.
- (33) Habida cuenta de que la creación de la Agencia requeriría una modificación sustancial del Reglamento (CE) n° 1035/97, conviene, por razones de claridad, derogar dicho Reglamento.

HA ADOPTADO EL PRESENTE REGLAMENTO:

CAPÍTULO 1

OBJETO, OBJETIVO, ÁMBITO DE APLICACIÓN, COMETIDOS Y SECTORES DE ACTIVIDAD

Artículo 1

Objeto

Se crea la Agencia de los Derechos Fundamentales de la Unión Europea («la Agencia»).

Artículo 2

Objetivo

El objetivo de la Agencia será proporcionar a las instituciones, órganos, organismos y agencias competentes de la Comunidad y a sus Estados miembros cuando apliquen el Derecho comunitario, ayuda y asesoramiento en materia de derechos fundamentales con el fin de ayudarles a respetarlos plenamente cuando

adopten medidas o establezcan líneas de actuación en sus esferas de competencia respectivas.

Artículo 3

Ámbito de aplicación

1. La Agencia realizará sus cometidos, con el fin de lograr el objetivo establecido en el artículo 2, en el marco de las competencias que el Tratado constitutivo de la Comunidad Europea confiere a la Comunidad.
2. En el ejercicio de su misión, la Agencia se remitirá a los derechos fundamentales definidos en el artículo 6, apartado 2, del Tratado de la Unión Europea.
3. La Agencia se ocupará de las cuestiones relativas a los derechos fundamentales en la Unión Europea y en sus Estados miembros cuando apliquen el Derecho comunitario.

Artículo 4

Cometidos

1. Para cumplir el objetivo establecido en el artículo 2, y en los límites de sus competencias definidas en el artículo 3, la Agencia:
 - a) recopilará, registrará, analizará y difundirá datos e informaciones pertinentes, objetivos, fiables y comparables, incluidos los resultados de las actividades de investigación y supervisión que le comuniquen los Estados miembros, las instituciones de la Unión, así como los órganos, organismos y agencias de la Comunidad y de la Unión, los centros de investigación, los organismos nacionales, las organizaciones no gubernamentales, los terceros países y las organizaciones internacionales, y en particular los organismos competentes del Consejo de Europa;
 - b) desarrollará métodos y normas para mejorar la comparabilidad, la objetividad y la fiabilidad de los datos a escala europea, en cooperación con la Comisión y los Estados miembros;
 - c) realizará o fomentará investigaciones y trabajos científicos, estudios preparatorios y de viabilidad, o colaborará en ellos, incluso, cuando resulte apropiado y sea compatible con sus prioridades y su programa de trabajo anual, a petición del Parlamento Europeo, el Consejo o la Comisión;
 - d) formulará y publicará, por propia iniciativa o a petición del Parlamento Europeo, el Consejo o la Comisión, conclusiones y dictámenes sobre temas concretos para las instituciones de la Unión y los Estados miembros cuando apliquen el Derecho comunitario;

- e) publicará un informe anual sobre las cuestiones relativas a los derechos fundamentales cubiertas por los ámbitos de actividad de la Agencia, en el que también se resaltarán los ejemplos de buenas prácticas;
- f) publicará informes temáticos basados en sus análisis, investigaciones y encuestas;
- g) publicará un informe anual de sus actividades, y
- h) desarrollará una estrategia de comunicación y fomentará el diálogo con la sociedad civil, con el fin de aumentar la sensibilización de la opinión pública ante los derechos fundamentales y difundirá información activamente sobre su trabajo.

2. Las conclusiones, dictámenes e informes enunciados en el apartado 1 podrán referirse a las propuestas presentadas por la Comisión en virtud del artículo 250 del Tratado o a las posiciones tomadas por las instituciones en el curso de procedimientos legislativos, únicamente cuando las respectivas instituciones así lo soliciten de conformidad con el apartado 1, letra d). No abordarán la legalidad de los actos adoptados en el sentido del artículo 230 del Tratado, ni la cuestión de si un Estado miembro ha incumplido alguna de las obligaciones que le incumben en virtud del Tratado a los efectos de su artículo 226.

Artículo 5

Sectores de actividad

1. El Consejo, a propuesta de la Comisión y previa consulta al Parlamento Europeo, adoptará un marco plurianual para la Agencia. Al elaborar su propuesta, la Comisión consultará al Consejo de Administración.
2. El marco plurianual:
 - a) tendrá una duración de cinco años;
 - b) definirá los ámbitos temáticos de actividad de la Agencia, entre los que deberá figurar la lucha contra el racismo, la xenofobia y la intolerancia asociada a los mismos;
 - c) respetará las prioridades de la Unión teniendo debidamente en cuenta las orientaciones resultantes de las resoluciones del Parlamento Europeo y de las conclusiones del Consejo en el ámbito de los derechos fundamentales;
 - d) tendrá debidamente en cuenta los recursos financieros y humanos de la Agencia, e
 - e) incluirá disposiciones con objeto de garantizar la complementariedad con el mandato de otros órganos, organismos

y agencias de la Comunidad y de la Unión, así como con el Consejo de Europa y otras organizaciones internacionales que trabajan en el ámbito de los derechos fundamentales.

3. La Agencia llevará a cabo sus cometidos en los ámbitos temáticos establecidos en el marco plurianual. Ello se entenderá sin perjuicio de las respuestas de la Agencia a las peticiones que le formulen el Parlamento Europeo, el Consejo o la Comisión de conformidad con lo dispuesto en el artículo 4, apartado 1, letras c) y d), fuera de esos ámbitos temáticos, siempre que lo permitan sus recursos financieros y humanos.

4. La Agencia llevará a cabo sus cometidos de acuerdo con su programa de trabajo anual y teniendo debidamente en cuenta los recursos financieros y humanos disponibles.

CAPÍTULO 2

MÉTODOS DE TRABAJO Y COOPERACIÓN

Artículo 6

Métodos de trabajo

1. Con vistas a garantizar el suministro de información objetiva, fiable y comparable, basándose en los conocimientos de diversas organizaciones y órganos existentes en cada Estado miembro y teniendo en cuenta la necesidad de que las autoridades nacionales participen en la recogida de datos, la Agencia:

- a) establecerá y coordinará redes de información y utilizará las redes existentes;
- b) organizará reuniones de expertos exteriores, y
- c) cuando proceda, establecerá grupos de trabajo *ad hoc*.

2. Para lograr la complementariedad y garantizar un uso óptimo de los recursos, en el ejercicio de sus actividades la Agencia tendrá en cuenta, en su caso, las informaciones recopiladas y las actividades desempeñadas en particular por:

- a) las instituciones de la Unión, así como los órganos, organismos y agencias de la Comunidad y de la Unión y los órganos, organismos y agencias de los Estados miembros;
- b) el Consejo de Europa, remitiéndose a los resultados y actividades de sus mecanismos de seguimiento y control, así como de su Comisario de Derechos Humanos, y
- c) la Organización para la Seguridad y la Cooperación en Europa (OSCE), las Naciones Unidas y otras organizaciones internacionales.

3. La Agencia podrá establecer relaciones contractuales, en especial procedimientos de subcontratación, con otras organizaciones para que estas realicen los cometidos que la Agencia desee confiarles. La Agencia también podrá conceder subvenciones con el fin de fomentar una cooperación adecuada y actividades conjuntas, en especial a las organizaciones nacionales e internacionales a las que se hace referencia en los artículos 8 y 9.

Artículo 7

Relaciones con los órganos, organismos y agencias competentes de la Comunidad

La Agencia garantizará una coordinación adecuada con los órganos, organismos y agencias competentes de la Comunidad. Las condiciones de esta cooperación se establecerán, en su caso, en memorandos de acuerdo.

Artículo 8

Cooperación con organizaciones de los Estados miembros e internacionales

1. Con el fin de garantizar una estrecha cooperación con los Estados miembros, cada Estado miembro nombrará a un funcionario del Estado como funcionario de enlace nacional, que será el principal punto de contacto de la Agencia en el Estado miembro de que se trate. Entre otras cosas, los funcionarios de enlace nacionales podrán presentar al Director sus opiniones sobre el proyecto de programa de trabajo anual antes de que se presente al Consejo de Administración. La Agencia comunicará a los funcionarios de enlace nacionales toda la documentación elaborada con arreglo al artículo 4, apartado 1, letras a), b), c), d), e), f), g) y h).

2. En la ejecución de sus cometidos, la Agencia cooperará con:

- a) las organizaciones gubernamentales y los organismos públicos que tengan competencias en materia de derechos fundamentales en los Estados miembros, incluidas las instituciones nacionales en el ámbito de los derechos humanos, y
- b) la Organización para la Seguridad y la Cooperación en Europa (OSCE), especialmente la Oficina de Instituciones Democráticas y Derechos Humanos (OIDDH), las Naciones Unidas y otras organizaciones internacionales.

3. Las disposiciones administrativas de la cooperación en virtud del apartado 2 se atenderán a las disposiciones del Derecho comunitario y serán adoptadas por el Consejo de Administración sobre la base de un proyecto presentado por el Director, una vez que la Comisión haya emitido el correspondiente dictamen. En caso de que la Comisión manifieste su desacuerdo con dichas disposiciones, el Consejo de Administración volverá a examinarlas, adoptándolas, con las modificaciones que resulten necesarias, por una mayoría de dos tercios de sus miembros.

Artículo 9

Cooperación con el Consejo de Europa

Con el fin de evitar duplicaciones y de garantizar la complementariedad y el valor añadido, la Agencia coordinará sus actividades con las del Consejo de Europa, especialmente en lo que se refiere a su programa de trabajo anual, con arreglo a lo dispuesto en el artículo 12, apartado 6, letra a), y en colaboración con la sociedad civil de conformidad con el artículo 10. A tal fin, la Comunidad, de conformidad con el procedimiento establecido en el artículo 300 del Tratado, celebrará un acuerdo con el Consejo de Europa destinado a establecer una estrecha cooperación entre este y la Agencia. En virtud de ese acuerdo, el Consejo de Europa designará a una persona independiente para formar parte del Consejo de Administración de la Agencia y de su Consejo de Administración, tal como disponen los artículos 12 y 13.

Artículo 10

Cooperación con la sociedad civil; Plataforma de los derechos fundamentales

1. La Agencia cooperará estrechamente con organizaciones no gubernamentales y con instituciones de la sociedad civil activas en el ámbito de los derechos fundamentales, incluida la lucha contra el racismo y la xenofobia, a escala nacional, europea o internacional. A este respecto, la Agencia establecerá una red de cooperación («la Plataforma de los derechos fundamentales»), compuesta por organizaciones no gubernamentales de defensa de los derechos humanos, organizaciones sindicales y empresariales, organizaciones sociales y profesionales pertinentes, iglesias, organizaciones religiosas, filosóficas y no confesionales, universidades y otros expertos cualificados de órganos y organizaciones europeas e internacionales.

2. La Plataforma de los derechos fundamentales constituirá un mecanismo de intercambio de información y puesta en común de los conocimientos. Garantizará una estrecha cooperación entre la Agencia y las demás partes interesadas.

3. De conformidad con el apartado 1, la Plataforma de los derechos fundamentales estará abierta a todas las partes interesadas cualificadas. La Agencia podrá dirigirse a los miembros de la Plataforma de los derechos fundamentales en función de necesidades específicas en relación con los ámbitos de actividad de la Agencia considerados prioritarios.

4. En particular, la Agencia invitará a la Plataforma de los derechos fundamentales a:

- a) presentar sugerencias al Consejo de Administración en relación con el programa de trabajo anual que se adopte en virtud del artículo 12, apartado 6, letra a);
- b) transmitir información al Consejo de Administración y proponerle actividades complementarias sobre el informe anual previsto en el artículo 4, apartado 1, letra e), y

- c) comunicar al Director y al Comité Científico los resultados y recomendaciones de conferencias, seminarios y reuniones pertinentes para la labor de la Agencia.

5. La coordinación de la Plataforma de los derechos fundamentales se llevará a cabo bajo la autoridad del Director.

CAPÍTULO 3

ORGANIZACIÓN

Artículo 11

Órganos de la Agencia

La Agencia constará de:

- a) un Consejo de Administración;
- b) un Consejo Ejecutivo;
- c) un Comité Científico, y
- d) un Director.

Artículo 12

Consejo de Administración

1. El Consejo de Administración estará compuesto por personas con una experiencia idónea en la gestión de organizaciones del sector público o privado y, además, con conocimientos en el ámbito de los derechos fundamentales, distribuidas de la siguiente manera:

- a) una persona independiente designada por cada Estado miembro con responsabilidades de alto nivel en una institución nacional independiente de derechos humanos o en otras organizaciones públicas o privadas;
- b) una persona independiente designada por el Consejo de Europa, y
- c) dos representantes de la Comisión.

2. Cada miembro del Consejo de Administración podrá tener un suplente, que deberá cumplir las condiciones mencionadas previamente y ser nombrado según el mismo procedimiento. La Agencia publicará y mantendrá al día en su sitio Internet la lista de los miembros y miembros suplentes del Consejo de Administración.

3. El mandato de los miembros y miembros suplentes del Consejo de Administración será de cinco años y no será renovable.

4. Salvo en caso de sustitución normal o de fallecimiento, el mandato del miembro o miembro suplente solo finalizará en caso de dimisión. Sin embargo, cuando un miembro o miembro suplente deje de cumplir los criterios de independencia, deberá informar inmediatamente de ello a la Comisión y al Director de la Agencia. La institución o el Estado miembro que lo haya nombrado designará a un nuevo miembro o un miembro suplente para el resto del mandato. La parte interesada también designará a un nuevo miembro o un miembro suplente para el resto del mandato, si el Consejo de Administración hubiera establecido, basándose en una propuesta de un tercio de sus miembros o de la Comisión, que el miembro o miembro suplente correspondiente ha dejado de cumplir los criterios de independencia. En caso de que el resto del mandato sea inferior a dos años, el mandato del nuevo miembro o del miembro suplente podrá ampliarse hasta un mandato completo de cinco años.

5. El Consejo de Administración elegirá a su Presidente y su Vicepresidente y a los otros dos miembros del Consejo Ejecutivo mencionado en el artículo 13, apartado 1, de entre los miembros designados en virtud del apartado 1, letra a), para un mandato de dos años y medio, renovable una sola vez.

6. El Consejo de Administración velará por que la Agencia ejecute los cometidos que le hayan sido confiados. El Consejo de Administración será el órgano de programación y de vigilancia de la Agencia. En particular, deberá:

- a) adoptar el programa de trabajo anual de la Agencia con arreglo al marco plurianual, a partir de un proyecto presentado por el Director, previo dictamen de la Comisión y del Comité Científico. El programa de trabajo anual estará en conformidad con los recursos financieros y humanos disponibles y tendrá en cuenta la labor de investigación y estadística de la Comunidad. El programa del trabajo anual se enviará al Parlamento Europeo, al Consejo y a la Comisión;
- b) aprobar los informes anuales mencionados en el artículo 4, apartado 1, letras e) y g), comparando en el último, en particular, los resultados alcanzados con los objetivos del programa de trabajo anual; sin perjuicio del artículo 14, apartado 5, el Comité Científico será consultado antes de la adopción del informe mencionado en el artículo 4, apartado 1, letra e); los informes se remitirán, como muy tarde el 15 de junio, al Parlamento Europeo, al Consejo, a la Comisión, al Tribunal de Cuentas, al Comité Económico y Social Europeo y al Comité de las Regiones;
- c) designar y, en caso necesario, destituir al Director de la Agencia;

- d) adoptar anualmente el proyecto de presupuesto y el presupuesto final de la Agencia;
 - e) ejercer las facultades establecidas en el artículo 24, apartado 2, con respecto al Director y la autoridad disciplinaria sobre el Director;
 - f) elaborar las previsiones anuales en materia de gastos e ingresos de la Agencia y presentarlas a la Comisión de conformidad con lo dispuesto en el artículo 20, apartado 5;
 - g) aprobar el reglamento interno de la Agencia a partir de un proyecto presentado por el Director, previo dictamen de la Comisión, del Comité Científico y de la persona mencionada en el apartado 1, letra b);
 - h) establecer la reglamentación financiera aplicable a la Agencia a partir de un proyecto presentado por el Director, previo dictamen de la Comisión, de conformidad con lo dispuesto en el artículo 21, apartado 11;
 - i) adoptar las medidas necesarias para aplicar el Estatuto de los funcionarios de las Comunidades Europeas y el Régimen aplicable a los otros agentes de estas Comunidades, de conformidad con lo dispuesto en el artículo 24, apartado 3;
 - j) adoptar las disposiciones sobre transparencia y acceso a los documentos, de conformidad con lo dispuesto en el artículo 17, apartado 2,
 - k) nombrar y destituir a los miembros del Comité Científico, de conformidad con lo dispuesto en el artículo 14, apartados 1 y 3, y
 - l) establecer que un miembro o un miembro suplente del Consejo de Administración ha dejado de cumplir los criterios de independencia, con arreglo al apartado 4.
7. El Consejo de Administración podrá delegar sus responsabilidades en el Consejo Ejecutivo, excepto cuando se trate de los asuntos mencionados en el apartado 6, letras a), b), c), d), e), g), h), k) y l).
8. El Consejo de Administración tomará sus decisiones por mayoría simple de los votos emitidos, excepto cuando se trate de las decisiones mencionadas en el apartado 5, así como en el apartado 6, letras a), b), c), d), e), g), k) y l), en cuyo caso será necesaria una mayoría de dos tercios de todos sus miembros, y por lo que se refiere a las decisiones contempladas en el artículo 25, apartado 2, en cuyo caso será necesaria la unanimidad del Consejo de Administración. Cada miembro del Consejo de Administración o, en su ausencia, su suplente, dispondrá de un voto. El Presidente tendrá voto de calidad. La persona designada por el Consejo de Europa podrá votar cuando se trate de las decisiones a que se refiere el apartado 6, letras a), b) y k).

9. El Presidente convocará el Consejo de Administración dos veces al año, sin perjuicio de que se celebren reuniones extraordinarias. El Presidente convocará esas reuniones extraordinarias por propia iniciativa o a petición de al menos un tercio de los miembros del Consejo de Administración.

10. El Presidente o el Vicepresidente del Comité Científico y el Director del Instituto Europeo de la Igualdad de Género podrán asistir como observadores a las reuniones del Consejo de Administración. Los directores de otras agencias comunitarias y órganos de la Unión competentes, así como de otros organismos internacionales mencionados en los artículos 8 y 9, también podrán asistir como observadores mediando invitación del Consejo Ejecutivo.

Artículo 13

Consejo Ejecutivo

1. El Consejo de Administración estará asistido por un Consejo Ejecutivo. El Consejo Ejecutivo estará compuesto por el Presidente y el Vicepresidente del Consejo de Administración, otros dos miembros del Consejo de Administración designados por el Consejo de Administración con arreglo al artículo 12, apartado 5, y por uno de los representantes de la Comisión en el Consejo de Administración. La persona designada por el Consejo de Europa en el Consejo de Administración podrá participar en las reuniones del Consejo Ejecutivo.

2. El Presidente convocará el Consejo Ejecutivo siempre que sea necesario para preparar las decisiones del Consejo de Administración, así como para ayudar y asesorar al Director de la Agencia. El Consejo Ejecutivo adoptará sus decisiones por mayoría simple.

3. El Director asistirá a las reuniones del Consejo de Administración sin derecho a voto.

Artículo 14

Comité Científico

1. El Comité Científico estará compuesto por once personalidades independientes especialmente cualificadas en el ámbito de los derechos fundamentales. El Consejo de Administración nombrará a los miembros del Comité Científico, tras un procedimiento transparente de convocatoria de candidaturas y selección, previa consulta a la comisión competente del Parlamento Europeo. El Consejo de Administración procurará garantizar una representación geográfica equilibrada. Los miembros del Consejo de Administración no podrán ser miembros del Comité Científico. Las condiciones para la designación de los miembros del Comité Científico estarán detalladas en el reglamento interno al que se refiere el artículo 12, apartado 6, letra g).

2. El mandato de los miembros del Comité Científico será de cinco años. No será renovable.

3. Los miembros del Comité Científico serán independientes. Solo podrán ser sustituidos a petición propia o en caso de impedimento permanente para el desempeño de sus funciones. Sin embargo, cuando un miembro deje de cumplir los criterios de independencia, deberá informar inmediatamente de ello a la Comisión y al Director de la Agencia. De forma alternativa, a propuesta de un tercio de sus miembros o de la Comisión, el Consejo de Administración podrá declarar la falta de independencia y destituir a la persona en cuestión. El Consejo de Administración designará a un nuevo miembro por lo que reste de mandato con arreglo al procedimiento establecido para los miembros ordinarios. En caso de que el resto del mandato sea inferior a dos años, el mandato del nuevo miembro podrá ampliarse hasta un mandato completo de cinco años. La Agencia publicará y mantendrá al día en su sitio Internet la lista de los miembros del Comité Científico.

4. El Comité Científico elegirá a su Presidente y a su Vicepresidente de entre sus miembros, para mandato de un año.

5. El Comité Científico será garante de la calidad científica de los trabajos de la Agencia y dirigirá los trabajos a tal efecto. Con este objetivo, el Director hará participar al Comité Científico siempre que sea conveniente en la preparación de la documentación elaborada de conformidad con el artículo 4, apartado 1, letras a), b), c), d), e), f) y h).

6. El Comité Científico se pronunciará por mayoría de dos tercios y será convocado por su Presidente cuatro veces al año. Si fuera necesario, el Presidente iniciará un procedimiento escrito o convocará reuniones extraordinarias por propia iniciativa o a petición de al menos cuatro miembros del Comité Científico.

Artículo 15

Director

1. La Agencia estará dirigida por un Director, designado por el Consejo de Administración de conformidad con el procedimiento de cooperación («concertación») establecido en el apartado 2.

Se designará al Director en función de sus méritos personales, su experiencia en el ámbito de los derechos fundamentales, y sus conocimientos en materia administrativa y de gestión.

2. El procedimiento de cooperación se desarrollará del siguiente modo:

a) sobre la base de una lista elaborada por la Comisión tras una convocatoria de candidatos y un procedimiento de selección transparente, se pedirá a los solicitantes, antes de que se proceda a una designación, que se dirijan al Consejo y a la comisión competente del Parlamento Europeo y respondan a diversas preguntas;

b) el Parlamento Europeo y el Consejo de la Unión Europea emitirán sus dictámenes y declararán sus órdenes de preferencia;

c) el Consejo de Administración nombrará al Director teniendo en cuenta dichos dictámenes.

3. El mandato del Director será de cinco años.

En el transcurso de los nueve meses que precedan al término de este período, la Comisión llevará a cabo una evaluación. En la evaluación, la Comisión valorará, en particular:

a) el rendimiento del Director, y

b) las misiones y las necesidades de la Agencia en los próximos años.

El Consejo de Administración, actuando a partir de una propuesta de la Comisión, teniendo en cuenta el informe de evaluación, y solo en aquellos casos que puedan estar justificados por las misiones y las necesidades de la Agencia, podrá prorrogar el mandato del Director una sola vez y por un período no superior a tres años.

El Consejo de Administración informará al Parlamento Europeo y al Consejo de su intención de prorrogar el mandato del Director. En un plazo de un mes antes de que el Consejo de Administración tome formalmente su decisión de prorrogar dicho mandato, podrá pedirse al Director que formule una declaración ante la comisión competente del Parlamento Europeo y que responda a las preguntas de los miembros de la misma.

En caso de que no se prorrogue su mandato, el Director permanecerá en ejercicio hasta el nombramiento de su sucesor.

4. El Director será responsable de:

a) la ejecución de los cometidos contemplados en el artículo 4, y en particular de la preparación y publicación de los documentos elaborados de conformidad con el artículo 4, apartado 1, letras a), b), c), d), e), f), g) y h), en colaboración con el Comité Científico;

b) la preparación y ejecución del programa de trabajo anual de la Agencia;

c) todas las cuestiones relacionadas con el personal y, en particular, el ejercicio, respecto del personal, de las competencias establecidas en el artículo 24, apartado 2;

d) los asuntos de administración ordinaria;

- e) la ejecución del presupuesto de la Agencia, de conformidad con el artículo 21;
 - f) la aplicación de procedimientos eficaces de seguimiento y evaluación de las realizaciones de la Agencia con respecto a sus objetivos de acuerdo con normas profesionales reconocidas. El Director informará anualmente al Consejo de Administración de los resultados del sistema de seguimiento;
 - g) la cooperación con los funcionarios de enlace nacionales, y
 - h) la cooperación con la sociedad civil, incluida la coordinación de la Plataforma de los derechos fundamentales con arreglo a lo dispuesto en el artículo 10.
5. El Director ejercerá su tarea de forma independiente. Dará cuenta de la gestión de sus actividades al Consejo de Administración y asistirá a sus reuniones sin derecho a voto.
6. El Director podrá ser invitado en cualquier momento por el Parlamento Europeo y el Consejo a informar sobre cualquier asunto relacionado con las actividades de la Agencia.
7. A petición de un tercio de sus miembros o de la Comisión, el Consejo de Administración podrá destituir al Director antes de que expire su mandato.

CAPÍTULO 4

FUNCIONAMIENTO

Artículo 16

Independencia e interés público

1. La Agencia realizará sus cometidos con total independencia.
2. Los miembros y miembros suplentes del Consejo de Administración, los miembros del Comité Científico y el Director de la Agencia se comprometerán a actuar al servicio del interés público. Con este fin, harán una declaración de intereses en la que indicarán, o bien no tener intereses que puedan considerarse contrarios a su independencia, o bien cualquier interés directo o indirecto que pueda considerarse perjudicial para su independencia. La declaración deberá hacerse por escrito en el momento de asumir las funciones y se revisará en caso de que se produzcan cambios en relación con los intereses. Será publicada por la Agencia en su sitio Internet.

Artículo 17

Transparencia y acceso a los documentos

1. La Agencia establecerá buenas prácticas administrativas para garantizar la mayor transparencia posible sobre sus actividades.

El Reglamento (CE) n° 1049/2001 se aplicará a los documentos en poder de la Agencia.

2. En un plazo de seis meses a partir del inicio de las actividades de la Agencia, el Consejo de Administración adoptará normas específicas para la puesta en práctica del apartado 1. Tales normas incluirán, entre otras, las relativas a:

- a) la transparencia de las reuniones;
- b) la publicación de los trabajos de la Agencia, incluidos los del Comité Científico, y
- c) disposiciones para la aplicación del Reglamento (CE) n° 1049/2001.

3. Las decisiones adoptadas por la Agencia en virtud del artículo 8 del Reglamento (CE) n° 1049/2001 podrán ser objeto de una reclamación ante el Defensor del Pueblo o de un recurso ante el Tribunal de Justicia de las Comunidades Europeas, en las condiciones previstas en los artículos 195 y 230 del Tratado, respectivamente.

Artículo 18

Protección de los datos

El Reglamento (CE) n° 45/2001 se aplicará a la Agencia.

Artículo 19

Control por el Defensor del Pueblo

Las actividades de la Agencia estarán sujetas a la supervisión del Defensor del Pueblo de conformidad con lo dispuesto en el artículo 195 del Tratado.

CAPÍTULO 5

DISPOSICIONES FINANCIERAS

Artículo 20

Elaboración del presupuesto

1. Todos los ingresos y gastos de la Agencia serán objeto de una previsión para cada ejercicio presupuestario, que coincidirá con el año natural, y se consignarán en el presupuesto de la Agencia.
2. El presupuesto deberá estar equilibrado en cuanto a ingresos y gastos.
3. Sin perjuicio de otros recursos, los ingresos de la Agencia comprenderán una subvención de la Comunidad, consignada en el presupuesto general de la Unión Europea (sección «Comisión»).

Estos ingresos podrán completarse con:

- a) los pagos efectuados en remuneración de los servicios prestados en el ejercicio de los cometidos mencionados en el artículo 4, y

b) contribuciones financieras de las organizaciones o terceros países mencionados en los artículos 8, 9 y 28.

4. Los gastos de la Agencia comprenderán los gastos de retribución del personal, los gastos administrativos y de infraestructura, así como los gastos de funcionamiento.

5. Cada año, el Consejo de Administración, a partir de un proyecto preparado por el Director, elaborará una estimación de los ingresos y gastos de la Agencia para el siguiente ejercicio contable. El Consejo de Administración deberá transmitir a la Comisión dicha estimación, que deberá incluir un proyecto de plantilla de personal, como muy tarde el 31 de marzo.

6. La Comisión transmitirá la estimación al Parlamento Europeo y al Consejo (en adelante, «la Autoridad Presupuestaria») junto con el anteproyecto de presupuesto de la Unión Europea.

7. Sobre la base de esa estimación, la Comisión consignará en el anteproyecto de presupuesto general de la Unión Europea las cantidades que estime necesarias para la plantilla de personal y el importe de la subvención con cargo al presupuesto general y presentará todo ello a la Autoridad Presupuestaria con arreglo a lo dispuesto en el artículo 272 del Tratado.

8. La Autoridad Presupuestaria autorizará los créditos necesarios para la subvención de la Agencia. La Autoridad Presupuestaria aprobará la plantilla de personal de la Agencia.

9. El Consejo de Administración adoptará el presupuesto de la Agencia, que será definitivo tras la adopción definitiva del presupuesto general de la Unión Europea. Cuando sea necesario, se rectificará en consecuencia.

10. El Consejo de Administración notificará lo antes posible a la Autoridad Presupuestaria su intención de realizar cualquier proyecto que pueda tener repercusiones financieras significativas en la financiación del presupuesto de la Agencia, especialmente todos los proyectos relacionados con bienes inmuebles, como el alquiler o la adquisición de locales. También informará de ello a la Comisión.

Cuando una de las ramas de la Autoridad Presupuestaria haya notificado su intención de emitir un dictamen, transmitirá dicho dictamen al Consejo de Administración en el plazo de seis semanas a partir de la fecha de notificación del proyecto.

Artículo 21

Ejecución del presupuesto

1. El Director ejecutará el presupuesto de la Agencia.

2. Como muy tarde el 1 de marzo siguiente a cada ejercicio, el contable de la Agencia deberá presentar las cuentas provisionales al contable de la Comisión, junto con un informe sobre la gestión presupuestaria y financiera correspondiente a dicho ejercicio. El contable de la Comisión consolidará las cuentas provisionales de las instituciones y de los organismos descentralizados de conformidad con lo dispuesto en el artículo 128 del Reglamento (CE, Euratom) n° 1605/2002 del Consejo ⁽¹⁾ («el Reglamento financiero»).

3. Como muy tarde el 31 de marzo siguiente a cada ejercicio, el contable de la Comisión deberá presentar las cuentas provisionales de la Agencia al Tribunal de Cuentas, junto con un informe sobre la gestión presupuestaria y financiera correspondiente a dicho ejercicio. El informe sobre la gestión presupuestaria y financiera del ejercicio también se transmitirá al Parlamento Europeo y al Consejo.

4. Una vez recibidas las observaciones del Tribunal de Cuentas sobre las cuentas provisionales de la Agencia, con arreglo a lo dispuesto en el artículo 129 del Reglamento financiero, el Director elaborará las cuentas definitivas de la Agencia bajo su propia responsabilidad y las remitirá al Consejo de Administración para que este emita el correspondiente dictamen.

5. El Consejo de Administración deberá emitir un dictamen sobre las cuentas definitivas de la Agencia.

6. El Director de la Agencia remitirá estas cuentas definitivas, conjuntamente con el dictamen del Consejo de Administración, como muy tarde el 1 de julio siguiente a cada ejercicio, al Parlamento Europeo, al Consejo, a la Comisión y al Tribunal de Cuentas.

7. Las cuentas definitivas deberán publicarse.

8. El Director enviará al Tribunal de Cuentas la respuesta a sus observaciones como muy tarde el 30 de septiembre. Enviará asimismo esta respuesta al Consejo de Administración.

9. El Director presentará al Parlamento Europeo, a petición de este, toda la información necesaria para el correcto desarrollo del procedimiento de aprobación de la gestión del presupuesto del ejercicio de que se trate, establecido en el artículo 146, apartado 3, del Reglamento financiero.

10. El Parlamento Europeo, previa recomendación del Consejo adoptada por mayoría cualificada, aprobará, antes del 30 de abril del año N + 2, la gestión del Director con respecto a la ejecución del presupuesto del ejercicio N.

⁽¹⁾ DO L 248 de 16.9.2002, p. 1. Reglamento modificado por el Reglamento (CE, Euratom) n° 1995/2006 (DO L 390 de 30.12.2006, p. 1).

11. El Consejo de Administración aprobará la reglamentación financiera aplicable a la Agencia, tras haber consultado a la Comisión. La reglamentación financiera únicamente podrá apartarse del Reglamento (CE, Euratom) n° 2343/2002 si así lo exigen las condiciones específicas de funcionamiento de la Agencia y previo acuerdo de la Comisión.

Artículo 22

Lucha contra el fraude

1. Con el fin de combatir el fraude, la corrupción y otros actos ilegales, se aplicarán plenamente a la Agencia las disposiciones del Reglamento (CE) n° 1073/1999.

2. La Agencia suscribirá el Acuerdo Interinstitucional, de 25 de mayo de 1999, entre el Parlamento Europeo, el Consejo de la Unión Europea y la Comisión de las Comunidades Europeas, relativo a las investigaciones internas efectuadas por la Oficina Europea de Lucha contra el Fraude (OLAF) ⁽¹⁾, y adoptará inmediatamente las medidas pertinentes, que se aplicarán a todo el personal de la Agencia.

3. En las decisiones sobre financiación y en los acuerdos e instrumentos de ejecución derivados de las mismas, se establecerá de forma expresa que, en caso necesario, el Tribunal de Cuentas y la OLAF podrán efectuar controles sobre el terreno a los receptores de créditos de la Agencia y a los servicios que los distribuyan.

CAPÍTULO 6

DISPOSICIONES GENERALES

Artículo 23

Estatuto jurídico y sede

1. La Agencia tendrá personalidad jurídica.

2. En cada uno de los Estados miembros, la Agencia gozará de la capacidad jurídica más amplia reconocida a las personas jurídicas por la legislación de dichos Estados. En concreto, podrá adquirir y disponer de bienes muebles e inmuebles y podrá constituirse en parte en acciones judiciales.

3. La Agencia estará representada por su Director.

4. La Agencia sucederá jurídicamente al Observatorio Europeo del Racismo y la Xenofobia. La Agencia asumirá todos los derechos y obligaciones legales, compromisos financieros o responsabilidades del Observatorio. Se respetarán los contratos de trabajo celebrados por el Observatorio antes de la aprobación del presente Reglamento.

5. La Agencia tendrá su sede en Viena.

⁽¹⁾ DO L 136 de 31.5.1999, p. 15.

Artículo 24

Personal

1. Se aplicarán al personal de la Agencia y a su Director el Estatuto de los funcionarios de las Comunidades Europeas, el Régimen aplicable a otros agentes de las Comunidades Europeas y las normas adoptadas conjuntamente por las instituciones de las Comunidades Europeas al efecto de la aplicación de dicho Estatuto y de dicho Régimen.

2. La Agencia ejercerá, con respecto a su personal, las competencias atribuidas a la autoridad facultada para proceder a los nombramientos por el Estatuto de los funcionarios de las Comunidades Europeas y las competencias atribuidas a la autoridad facultada para celebrar contratos por el Régimen aplicable a otros agentes de las Comunidades Europeas.

3. El Consejo de Administración adoptará, de acuerdo con la Comisión, las disposiciones de aplicación necesarias con arreglo al artículo 110 del Estatuto de los funcionarios de las Comunidades Europeas y del Régimen aplicable a otros agentes de las Comunidades Europeas.

4. El Consejo de Administración podrá adoptar disposiciones que permitan la contratación de expertos nacionales destinados en comisión de servicio en la Agencia.

Artículo 25

Régimen lingüístico

1. Las disposiciones del Reglamento n° 1, de 15 de abril de 1958, se aplicarán a la Agencia.

2. El Consejo de Administración decidirá acerca del régimen lingüístico interno de la Agencia.

3. El Centro de traducción de los órganos de la Unión Europea prestará los servicios de traducción necesarios para el funcionamiento de la Agencia.

Artículo 26

Privilegios e inmunidades

Se aplicará a la Agencia el Protocolo sobre los privilegios y las inmunidades de las Comunidades Europeas.

Artículo 27

Competencia del Tribunal de Justicia

1. La responsabilidad contractual de la Agencia se regirá por la legislación aplicable al contrato de que se trate.

El Tribunal de Justicia será competente cuando un contrato celebrado por la Agencia contenga una cláusula compromisoria en tal sentido.

2. En materia de responsabilidad extracontractual, la Agencia resarcirá los daños causados por sus servicios o por sus agentes en el ejercicio de sus funciones, de conformidad con los principios generales comunes a los ordenamientos jurídicos de los Estados miembros.

El Tribunal de Justicia será competente para conocer de todos los litigios relativos a la indemnización por dichos daños.

3. El Tribunal de Justicia será competente para resolver los recursos presentados contra la Agencia en las condiciones que se contemplan en los artículos 230 y 232 del Tratado.

Artículo 28

Participación y alcance en relación con países candidatos y países con los que se haya celebrado un acuerdo de estabilización y asociación

1. La Agencia estará abierta a la participación de los países candidatos, en calidad de observadores.

2. La participación y sus modalidades respectivas se determinarán por medio de una decisión del consejo de asociación correspondiente, teniendo en cuenta el estatuto específico de cada país. La decisión indicará, en particular, la naturaleza, el grado y la manera en que estos países participarán en los trabajos de la Agencia, en el marco fijado por los artículos 4 y 5, e incluirá disposiciones relativas a su participación en las iniciativas emprendidas por la Agencia, a la contribución financiera y al personal. La decisión deberá respetar el presente Reglamento y el Estatuto de los funcionarios de las Comunidades Europeas y el Régimen aplicable a los otros agentes de las Comunidades Europeas. En dicha decisión se establecerá asimismo que el país participante podrá designar a una persona independiente, que reúna los requisitos establecidos en el artículo 12, apartado 1, letra a), para formar parte, como observador y sin derecho a voto, del Consejo de Administración. Sobre la base de una decisión del consejo de asociación, la Agencia podrá abordar cuestiones relacionadas con los derechos fundamentales en el sentido del artículo 3, apartado 1, en el país correspondiente, en la medida necesaria para una adaptación progresiva al Derecho comunitario del país de que se trate.

3. Por unanimidad y a propuesta de la Comisión, el Consejo podrá decidir invitar a un país con el que la Comunidad Europea haya celebrado un acuerdo de estabilización y asociación a participar en la Agencia como observador, en cuyo caso se aplicará el apartado 2 según corresponda.

CAPÍTULO 7

DISPOSICIONES FINALES

Artículo 29

Disposiciones transitorias

1. El mandato de los miembros del Consejo de Administración del Observatorio Europeo del Racismo y la Xenofobia («el Observatorio») finalizará el 28 de febrero de 2007.

2. En lo que se refiere a la designación del Consejo de Administración:

a) la Comisión tomará sin demora, tras la entrada en vigor del presente Reglamento, las medidas necesarias para garantizar que el Consejo de Administración que debe establecerse con arreglo a lo dispuesto en el artículo 12 pueda comenzar su trabajo a su debido tiempo;

b) en el plazo de cuatro meses a partir de la fecha de entrada en vigor del presente Reglamento, los Estados miembros notificarán a la Comisión los nombres de las personas que hayan designado para miembro y miembro suplente del Consejo de Administración, de conformidad con el artículo 12, apartados 1 y 2. Después del vencimiento de dicho plazo, la Comisión convocará al Consejo de Administración, siempre que hayan sido designados como mínimo 17 miembros. En tal caso y no obstante lo dispuesto en el artículo 12, apartado 8, las decisiones del Consejo de Administración serán adoptadas por una mayoría de los dos tercios de los votos de los miembros designados. El artículo 12, apartado 8, se aplicará cuando hayan sido designados 23 miembros del Consejo de Administración;

c) en la primera reunión del Consejo de Administración, una vez concluidos todos los nombramientos, la Comisión procederá a elegir por sorteo a 15 miembros de dicho Consejo cuyas funciones cesarán, no obstante lo dispuesto en el artículo 12, apartado 4, al final de los tres primeros años de mandato.

3. Las partes afectadas iniciarán el procedimiento para el nombramiento del Director de la Agencia previsto en el artículo 15, apartado 1, inmediatamente después de la entrada en vigor del presente Reglamento.

4. Hasta que concluya la formación del Consejo de Administración de conformidad con el apartado 2, letra b), y con el artículo 12, apartados 1 y 2, la Comisión convocará un Consejo de Administración interino constituido por las personas ya designadas por los Estados miembros, el Consejo de Europa y la Comisión para el Consejo de Administración del Observatorio sobre la base del artículo 8 del Reglamento (CE) n° 1035/97.

El Consejo de Administración interino tendrá el mandato de:

a) emitir un dictamen sobre una propuesta de la Comisión referente al texto de la convocatoria para candidatos al cargo de Director de conformidad con el artículo 15, apartado 1, a fin de empezar el procedimiento de selección;

b) a propuesta de la Comisión, nombrar un Director interino o ampliar el mandato en curso del Director del Observatorio durante el período más corto posible, hasta que finalice el procedimiento de nombramiento mencionado en el apartado 3;

c) aprobar el presupuesto de la Agencia para el año 2007 de conformidad con el artículo 20, apartado 9, y un proyecto de presupuesto para el año 2008 de conformidad con el artículo 20, apartado 5, y

d) adoptar el informe anual sobre las actividades propias del Observatorio para 2006, de conformidad con el artículo 12, apartado 6, letra b).

5. Hasta que se haya adoptado el primer marco plurianual para la Agencia de conformidad con el artículo 5, apartado 1, la Agencia ejercerá sus cometidos en los ámbitos temáticos de la lucha contra el racismo, la xenofobia y la intolerancia asociada a los mismos contemplados en el artículo 5, apartado 2, letra b), sin perjuicio del artículo 5, apartado 3, segunda frase.

Artículo 30

Evaluaciones

1. La Agencia realizará periódicamente evaluaciones *a priori* y *a posteriori* de sus actividades cuando estas supongan gastos importantes. El Director comunicará al Consejo de Administración los resultados de estas evaluaciones.

2. La Agencia remitirá todos los años a la Autoridad Presupuestaria toda aquella información que guarde relación con el resultado de los procedimientos de evaluación.

3. Como muy tarde el 31 de diciembre de 2011, la Agencia encargará una evaluación externa e independiente de sus logros durante sus cinco primeros años de funcionamiento sobre la base de las directrices que elabore el Consejo de Administración de acuerdo con la Comisión. Esta evaluación:

- a) tendrá en cuenta los cometidos de la Agencia, sus prácticas de trabajo y el impacto de la Agencia sobre la protección y promoción de los derechos fundamentales;
- b) evaluará la posibilidad de modificar los cometidos, el ámbito de aplicación, los sectores de actividad o la estructura de la Agencia;
- c) incluirá un análisis de los efectos de sinergia y de las repercusiones financieras de cualquier modificación de sus cometidos, y
- d) tendrá asimismo en cuenta las opiniones de las partes interesadas, tanto a escala comunitaria como nacional.

4. El Consejo de Administración, de acuerdo con la Comisión, determinará el calendario y el alcance de las evaluaciones externas posteriores, que se llevarán a cabo periódicamente.

Artículo 31

Revisión

1. El Consejo de Administración examinará las conclusiones de las evaluaciones a que se refiere el artículo 30, apartados 3 y 4, y dirigirá a la Comisión las recomendaciones que considere necesarias acerca de posibles cambios en la Agencia, sus prácticas de trabajo o el alcance de su misión. La Comisión transmitirá los informes de evaluación y las recomendaciones al Parlamento Europeo, al Consejo, al Comité Económico y Social Europeo y al Comité de las Regiones, y los hará públicos.

2. Tras estudiar el informe de evaluación y las recomendaciones, la Comisión podrá presentar las propuestas de modificación del presente Reglamento que considere necesarias.

Artículo 32

Inicio de las actividades de la Agencia

La Agencia será operativa a más tardar el 1 de marzo de 2007.

Artículo 33

Derogación

1. El Reglamento (CE) nº 1035/97 queda derogado con efectos a partir del 1 de marzo de 2007.
2. Las referencias al Reglamento derogado se entenderán hechas al presente Reglamento.

Artículo 34

Entrada en vigor y aplicación

El presente Reglamento entrará en vigor el día siguiente al de su publicación en el *Diario Oficial de la Unión Europea*.

El presente Reglamento será aplicable a partir del 1 de marzo de 2007.

El presente Reglamento será obligatorio en todos sus elementos y directamente aplicable en cada Estado miembro.

Hecho en Bruselas, el 15 de febrero de 2007.

Por el Consejo
El Presidente
W. SCHÄUBLE

Generalitat de Catalunya
Departament d'Interior,
Relacions Institucionals i Participació
**Oficina de Promoció de la Pau
i dels Drets Humans**